

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 19 november 2020
(OR. en)

13167/20

COHAFA 63
RELEX 905
COVID-19 36
MAMA 172
MOG 74
COLAC 68
ONU 74

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	16 november 2020
till:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	C(2020) 7983 final
Ärende:	Kommissionens tillkännagivande av den 16 november 2020 KOMMISSIONENS VÄGLEDANDE NOT OM TILLHANDAHÅLLANDE AV HUMANITÄRT BISTÅND FÖR ATT BEKÄMPA COVID-19- PANDEMIN I VISSA OMRÅDEN SOM OMFATTAS AV EU:S RESTRIKTIVA ÅTGÄRDER

För delegationerna bifogas dokument – C(2020) 7983 final.

Bilaga: C(2020) 7983 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 16.11.2020
C(2020) 7983 final

Kommissionens tillkännagivande

av den 16.11.2020

**KOMMISSIONENS VÄGLEDANDE NOT OM TILLHANDAHÅLLANDE AV
HUMANITÄRT BISTÅND FÖR ATT BEKÄMPA COVID-19-PANDEMIN I VISSA
OMRÅDEN SOM OMFATTAS AV EU:S RESTRIKTIVA ÅTGÄRDER**

INLEDNING

EU:s restriktiva åtgärder (sanktioner) kan bestå av frysning av tillgångar eller ekonomiska resurser för vissa personer, enheter och organ samt i vissa fall restriktioner för handeln med vissa varor och tjänster. Syftet med dessa restriktioner är att uppnå målen för unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, och särskilt att bevara freden, stärka den internationella säkerheten samt befästa och stödja demokratin, de mänskliga rättigheternas och grundläggande friheternas universalitet och odelbarhet, respekten för människors värde, principerna om jämlikhet och solidaritet samt principerna i Förenta nationernas stadga och i folkrätten (artikel 21 i fördraget om Europeiska unionen).

EU:s sanktioner är målinriktade. De riktar in sig på dem vars handlingar hotar ovannämnda värden, samtidigt som negativa konsekvenser för civilbefolkningen undviks. EU:s sanktioner är inte avsedda att stå i vägen för eller hindra tillhandahållandet av humanitärt bistånd, inklusive medicinsk hjälp. EU:s åtgärder är förenliga med alla skyldigheter enligt internationell rätt, särskilt internationell människorättslagstiftning, internationell flyktingrätt och internationell humanitär rätt¹.

Sanktioner kan inverka på länders förmåga att bekämpa covid-19 genom att påverka upphandlingen av vissa varor och viss teknik, antingen för att sådana varor omfattas av restriktioner (till exempel varor med dubbla användningsområden som också kan användas för militära ändamål) eller för att de personer som deltar i upphandlingen är föremål för sanktioner. Dessutom kan det finnas en indirekt men betydande effekt till följd av vissa aktörers ovilja att delta i transaktioner med anknytning till ett land eller en person som är föremål för sanktioner, även om transaktionerna är legitima (övernitisk efterlevnad). Detta kan ske av rädsla för oavsiktliga överträdelser av sanktionerna eller på grund av brist på ekonomiska incitament att agera, i förhållande till de risker som transaktionerna medför. De som är föremål för restriktiva åtgärder kan också lämpa över de ekonomiska konsekvenserna av de internationella sanktionerna på civilbefolkningen, och på så sätt öka svårigheterna för en icke-målgrupp.

De EU-sanktioner som är i kraft och den fullständiga förteckningen över personer och enheter som omfattas av EU-sanktioner återspeglas i EU:s sanktionskarta². Förteckningen över personer och enheter är även tillgänglig i databasen över finansiella sanktioner³. Båda verktygen är kostnadsfritt tillgängliga för humanitära aktörer.

¹ Rådets slutsatser om humanitärt bistånd och internationell humanitär rätt – Bryssel den 25 november 2019 (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14487-2019-INIT/sv/pdf>)

² <https://www.sanctionsmap.eu/> Den officiella källan för EU-lagstiftningen är EU:s officiella tidning och den har företräde framför sanktionskartan om dessa skulle stå i konflikt med varandra.

³ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>.

ALLMÄNNA PRINCIPER

- ✓ EU:s sanktioner är inte avsedda att stå i vägen för eller hindra tillhandahållandet av humanitärt bistånd. Åtgärder som inte uttryckligen är förbjudna enligt EU:s sanktioner anses vara tillåtna, om inte annat anges av en nationell behörig myndighet. Övernitisk efterlevnad bör inte leda till att tillhandahållandet av humanitärt bistånd försvåras.
- ✓ EU:s sanktioner kan innehålla undantag som gör det möjligt att vidta åtgärder som annars är föremål för restriktioner, i syfte att tillhandahålla humanitärt bistånd. När det gäller kampen mot covid-19-pandemin kan verksamheter som är föremål för restriktioner undantagsvis tillåtas även utan uttryckliga undantag, om det inte finns några andra sätt att säkra tillhandahållandet av humanitärt bistånd.
- ✓ Det är de humanitära aktörerna som ska bevisa för de behöriga nationella myndigheterna att villkoren för de befintliga undantagen är uppfyllda eller – om det inte finns några undantag – att den enda möjligheten att tillhandahålla humanitärt bistånd till behövande är genom verksamheter som är föremål för restriktioner. De nationella behöriga myndigheterna bör ge nödvändig vägledning om hur man får tillstånd till avvikelser av humanitära skäl. När ett tillstånd till avvikelse begärs måste ansökan behandlas skyndsamt.
- ✓ Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att inrätta en kontaktpunkt för avvikelser av humanitära skäl och att bedriva ett nära samarbete i kampen mot covid-19-pandemin.

Syftet med denna not är att ge praktisk vägledning i form av frågor och svar om efterlevnaden av EU:s sanktioner i samband med tillhandahållandet av humanitärt bistånd, och särskilt medicinsk hjälp, för att bekämpa covid-19-pandemin⁴. Vägledningen riktar sig till alla aktörer som omfattas av EU:s bestämmelser och som deltar i sådan verksamhet. Det ena syftet med vägledningen är att stödja de behöriga myndigheterna i EU:s medlemsstater. Dessa är nationella organ som medlemsstaterna utsett att hantera EU:s sanktioner på nationell nivå. De har till uppgift att bedöma ansökningar om avvikelser, besvara frågor, och på annat sätt samarbeta med aktörer inom deras behörighetsområde i samband med humanitär verksamhet. Det andra syftet är att skapa klarhet för offentliga och privata aktörer som måste följa EU:s sanktioner och som deltar i tillhandahållandet av humanitärt bistånd till befolkningen i syfte att bekämpa covid-19-pandemin (nedan kallade *humanitära aktörer*). Humanitära aktörer inkluderar givare, internationella organisationer, banker och andra finansinstitut – när dessa deltar i transaktioner till stöd för humanitärt bistånd – samt icke-statliga organisationer och den ideella sektorn.

⁴ Denna not kompletterar och bör läsas tillsammans med de övriga tillämpliga vägledningar om genomförandet av EU:s restriktiva åtgärder som offentliggjorts av Europeiska kommissionen (nedan kallad *kommissionen*) och de nationella behöriga myndigheterna i medlemsstaterna samt den bästa praxis för effektivt genomförande av restriktiva åtgärder som offentliggjorts av Europeiska unionens råd (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8519-2018-INIT/en/pdf>).

De humanitära aktörerna kan få ytterligare vägledning från sina nationella behöriga myndigheter. Kommissionen står till de nationella behöriga myndigheternas förfogande för att besvara ytterligare frågor och ge stöd⁵, och uppmanar också medlemsstaterna att inrätta en kontaktpunkt för avvikelser av humanitära skäl i samband med kampen mot covid-19-pandemin. Kommissionen är redo att stödja medlemsstaterna i detta avseende för att säkerställa ett enhetligt genomförande av EU-lagstiftningen.

Frågorna nedan har sammanställts genom samverkan med nationella behöriga myndigheter, humanitära aktörer och andra internationella aktörer sedan covid-19-krisens början.

Denna not ersätter kommissionens tillkännagivande C(2020) 3179 final, som antogs den 11 maj 2020 och enbart rörde Syrien. Den del som rör Syrien är oförändrad.

Kommissionen kommer att fortsätta att uppdatera denna not för att ta med ytterligare vägledning om sanktionssystemen nedan, liksom om andra sanktionssystem.

⁵ RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu.

Innehållsförteckning

IRAN	5
I. FÖRBUD MOT ATT STÄLLA TILLGÅNGAR OCH EKONOMISKA RESURSER TILL FÖRFOGANDE FÖR PERSONER SOM OMFATTAS AV SANKTIONER.....	7
II. IMPORT- OCH EXPORTRESTRIKTIONER	10
III. ÖVRIGA FRÅGOR	12
IV. ÖVRIG LAGSTIFTNING.....	13
NICARAGUA	16
I. FÖRBUD MOT ATT STÄLLA TILLGÅNGAR OCH EKONOMISKA RESURSER TILL FÖRFOGANDE FÖR PERSONER SOM OMFATTAS AV SANKTIONER.....	17
II. IMPORT- OCH EXPORTRESTRIKTIONER	19
III. ÖVRIGA FRÅGOR	20
IV. METODFRÅGOR.....	21
SYRIEN.....	24
I. FÖRBUD MOT ATT STÄLLA TILLGÅNGAR OCH EKONOMISKA RESURSER TILL FÖRFOGANDE FÖR PERSONER SOM OMFATTAS AV SANKTIONER.....	25
II. IMPORT- OCH EXPORTRESTRIKTIONER	27
III. ANDRA RESTRIKTIONER.....	30
IV. METODFRÅGOR.....	32
VENEZUELA	36
I. FÖRBUD MOT ATT STÄLLA TILLGÅNGAR OCH EKONOMISKA RESURSER TILL FÖRFOGANDE FÖR PERSONER SOM OMFATTAS AV SANKTIONER.....	37
II. IMPORT- OCH EXPORTRESTRIKTIONER	39
III. ÖVRIGA FRÅGOR	40
IV. ÖVRIG LAGSTIFTNING.....	41

IRAN

RÄTTLIGA HÄNVISNINGAR OCH VÄGLEDNING

Följande två förordningar (nedan kallade *Iranförordningarna*):

- Rådets förordning (EU) nr 267/2012 av den 23 mars 2012 om restriktiva åtgärder mot Iran och om upphävande av förordning (EU) nr 961/2010⁶ (nedan kallad *Iranförordningen om massförstörelsevapen*).
- Rådets förordning (EU) nr 359/2011 av den 12 april 2011 om restriktiva åtgärder mot vissa personer, enheter och organ med hänsyn till situationen i Iran⁷ (nedan kallad *Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar*).

Annan relevant EU-lagstiftning och andra relevanta EU-dokument:

- Rådets förordning (EG) nr 2271/96 av den 22 november 1996 om skydd mot följderna av tillämpning av extraterritoriell lagstiftning som antas av ett tredje land, och åtgärder som grundar sig på eller är en följd av denna lagstiftning⁸ (nedan kallad *den blockerande stadgan*).
- Europeiska kommissionens vägledning *Frågor och svar: antagandet av en uppdatering av den blockerande stadgan*⁹
- Europeiska kommissionens dokument med frågor och svar *Due diligence on restrictive measures for EU businesses dealing with Iran* (Frågor och svar om den tillbörliga aktsamhet, ”due diligence”, som EU-företag som handlar med Iran måste visa när det gäller restriktiva åtgärder)¹⁰

Den 20 juli 2015 antog Förenta Nationernas säkerhetsråd resolution 2231 (2015) om den gemensamma övergripande handlingsplan (nedan kallad *handlingsplanen*) som Iran och E3/EU+3 (Kina, Frankrike, Tyskland, Ryska federationen, Förenade kungariket och Förenta staterna kommit överens om tillsammans med Europeiska unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik). När handlingsplanen trädde i kraft (den 16 januari 2016) upphävde EU alla ekonomiska och finansiella sanktioner i samband med Irans kärntekniska program.

Som en följd av detta är ett antal verksamheter och tillhörande tjänster tillåtna, vilka även kan vara relevanta för tillhandahållandet av humanitärt bistånd, nämligen **finans-, bank- och försäkringsverksamhet samt verksamheter inom Irans sjöfarts- och**

⁶ EUT L 88, 24.3.2012, s. 1.

⁷ EUT L 100, 14.4.2011, s. 1.

⁸ EGT L 309, 29.11.1996, s. 1.

⁹ EUT C 277I, 7.8.2018, s. 4.

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/files/faqs-restrictive-measures-iran_en.

transportsektorer. Ytterligare detaljer om upphävandet av sanktioner enligt handlingsplanen återfinns i avsnitt 3 i **EU:s informerande not om handlingsplanen**¹¹.

Som en reaktion på Förenta staternas utträde ur handlingsplanen uppdaterade EU den blockerande stadgan för att ta med de återinförda extraterritoriella amerikanska sanktionerna i bilagan, och på så sätt mildra effekterna av dessa sanktioner för EU-aktörer som bedriver laglig affärsverksamhet i och med Iran. Denna uppdatering ingick i EU:s stöd till ett fortsatt arbete med att fullständigt och effektivt genomföra handlingsplanen, bland annat genom att upprätthålla de lagliga handelsförbindelser och ekonomiska förbindelser mellan EU och Iran som normaliserades när de kärnteknikrelaterade sanktionerna hävdades till följd av handlingsplanen.

De EU-sanktioner mot Iran som fortfarande är i kraft efter det att restriktiva åtgärder har hävts enligt handlingsplanen, är riktade, har tydliga mål och är inriktade på specifika personer, enheter eller varor som normalt sett inte är aktuella i samband med humanitärt bistånd. EU:s sanktioner mot Iran **omfattar inte läkemedel, medicinsk utrustning och medicinsk hjälp som tillhandahålls för befolkningen i stort. Medicinsk utrustning, inklusive personlig skyddsutrustning, andningsskydd, syrgas och ventilatorer samt läkemedel och annan medicinsk utrustning som krävs för att bekämpa covid-19-pandemin, omfattas inte i sig av direkta restriktioner för export, leverans, finansiering eller användning i Iran (se avsnitt II).** Det är därför mycket osannolikt att EU:s sanktioner kan påverka det humanitära bistånd för att bekämpa covid-19-pandemin som är avsett för behövande i Iran.

I särskilda och mycket begränsade fall kan dock humanitära aktörers export, leverans eller finansiering av dessa varor indirekt påverkas av andra restriktioner, t.ex. frysning av tillgångar eller ekonomiska resurser för vissa personer, enheter och organ som omfattas av EU-sanktioner (nedan kallade *personer som omfattas av sanktioner*) och som råkar delta i de berörda transaktionerna.

Trots att sanktioner har hävts inom ramen för handlingsplanen kvarstår ett antal åtgärder och restriktioner med anknytning till spridning av massförstörelsevapen även efter ikraftträdandet enligt handlingsplanen¹². Hävning av ytterligare sanktioner förväntas under 2023, i enlighet med tidtabellen i handlingsplanen.

Dessutom har EU sedan 2011 infört sanktioner som svar på allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna i Iran¹³.

¹¹ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/jcpoa_note_en.pdf.

¹² Dessa rör, bland annat, ett vapenembargo, åtgärder med koppling till missilteknik, restriktioner för vissa överföringar och åtgärder med anknytning till kärnteknik och bestämmelser som rör vissa metaller och programvara som omfattas av ett särskilt godkännandesystem. I enlighet med handlingsplanen bör ytterligare restriktiva åtgärder upphävas 2023. Punkterna 19 och 20 i bilaga V till handlingsplanen.

¹³ Dessa omfattar reserestriktioner och frysning av tillgångar med avseende på vissa personer och enheter samt ett embargo för utrustning som kan användas för internt förtryck och för utrustning som kan användas för övervakning eller avlyssning av internet- och telekommunikation på mobilnät eller fasta nät.

Som en allmän regel tillåter EU:s sanktioner mot Iran inte att tillgångar och ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, även om det föreligger ett antal avvikelser (se avsnitt I). I enlighet med internationell humanitär rätt bör dock inte EU:s sanktioner förhindra tillhandahållandet av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns. Mot bakgrund av att de restriktiva åtgärderna i EU:s sanktioner mot Iran har riktad karaktär samt de förtecknande posternas typ och begränsade antal är det dock osannolikt att denna princip blir tillämplig i detta fall.

Kompletterande åtgärder som krävs för att stödja tillhandahållandet av medicintekniska produkter (t.ex. transport av medicintekniska produkter, valutaväxling och lagring) är i princip tillåtna. Även om det är osannolikt att dessa åtgärder skulle omfattas av de särskilda restriktionerna, bör humanitära aktörer noggrant kontrollera dem mot bakgrund av denna not innan de genomförs, och vid behov söka vägledning från den berörda nationella behöriga myndigheten.

I. FÖRBUD MOT ATT STÄLLA TILLGÅNGAR OCH EKONOMISKA RESURSER TILL FÖRFOGANDE FÖR PERSONER SOM OMFATTAS AV SANKTIONER¹⁴

1. Är det tillåtet för humanitära aktörer att ha kontakt med personer som omfattas av sanktioner om detta krävs för tillhandahållandet av humanitärt bistånd till den iranska civilbefolkningen i samband med covid-19-pandemin?

Ja. Humanitära aktörer får ha kontakt med personer som omfattas av sanktioner om detta krävs för att organisera tillhandahållandet av humanitärt bistånd på ett säkert och effektivt sätt.

Att en person som omfattas av sanktioner deltar i en humanitär transaktion innebär således inte automatiskt att transaktionen måste stoppas. Om inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, förbjuds inte kontakt med dessa personer i Iranförordningarna.

2. Hur kan humanitära aktörer säkerställa att de inte ställer tillgångar eller ekonomiska resurser till förfogande för personer, enheter eller organ som omfattas av sanktioner när de tillhandahåller bistånd för att bekämpa covid-19-pandemin?

De humanitära aktörerna ska ha lämpliga rutiner för att kunna göra de kontroller som krävs för att säkerställa att samarbetspartner som deltar i tillhandahållandet av humanitärt bistånd inte omfattas av EU-sanktioner. När det gäller tillhandahållande av bistånd för att bekämpa spridningen av covid-19 i Iran bör särskild uppmärksamhet ägnas åt de personer, enheter och organ som omfattas av sanktioner som har anknytning till

¹⁴ Bilagorna VIII, IX, XIII och XIV till Iranförordningen om massförstörelsevapen och bilaga I till Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar innehåller förteckningar över personer, enheter och organ som omfattas av EU:s sanktioner. Förteckningarna återspeglas i EU:s sanktionskarta (<https://www.sanctionsmap.eu>) och i databasen över finansiella sanktioner (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>), som båda är kostnadsfritt tillgängliga för humanitära aktörer. Förteckningarna uppdateras regelbundet. Den officiella källan för EU-lagstiftningen är EU:s officiella tidning och den har företräde i händelse av konflikt.

hälsovårdssektorn och logistiksektorn samt Islamiska revolutionsgardet (IRGC), som är verksamt inom stora delar av den iranska ekonomin, inbegripet hälso- och sjukvården¹⁵. Humanitära aktörer bör även säkerställa att tillgångar och ekonomiska resurser, däribland medicinsk utrustning, inte försvinnas av personer som omfattas av sanktioner. Detta innebär att nödvändiga försiktighetsåtgärder och kontroller bör genomföras för att säkerställa att tillgångar och ekonomiska resurser inte tillgrips av sådana personer (till exempel IRGC) och att medicinsk utrustning som tillhandhålls används för de humanitära syften för vilka den är avsedd.

Humanitära aktörer, särskilt de som står närmast de externa samarbetsparterna och underleverantörerna, bör samla in så mycket uppgifter som rimligen är möjligt och uppmärksamma sina partner, företrädesvis genom avtalsklausuler, på att tillgångar och ekonomiska resurser inte får ställas till förfogande för eller göras tillgängliga till förmån för personer som omfattas av sanktioner. Användning av havaleh (hawala) och andra typer av informell penningöverföring omfattas också av förbudet.

Enligt artikel 42.2 i Iranförordningen om massförstörelsevapen och artikel 8.2 i Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar ska överträdelser av EU:s sanktioner inte medföra ansvar av något slag om personen inte kände till eller inte hade rimlig anledning att misstänka att handlandet skulle strida mot förbuden i fråga. Inte heller bör EU:s sanktioner orsaka övernitisk efterlevnad. De bör framför allt inte tolkas som att de humanitära aktörerna måste göra orealistiska ansträngningar för att samla in uppgifter eller bevisa att inga restriktioner är tillämpliga.

Humanitära aktörer är skyldiga att kanalisera humanitärt bistånd genom åtgärder och personer som inte är föremål för restriktioner enligt Iranförordningarna och andra tillämpliga sanktioner. I enlighet med internationell humanitär rätt bör inte EU:s sanktioner förhindra tillhandahållande av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns. Mot bakgrund av att sanktionerna enligt Iranförordningarna är riktade är detta dock osannolikt i detta fall. Se även fråga 15.

I tveksamma fall bör de humanitära aktörerna fråga den berörda nationella behöriga myndigheten¹⁶ om deras rutiner följer klausulen mot kringgående som ingår i Iranförordningarna¹⁷. De nationella behöriga myndigheterna bör utan dröjsmål ge de humanitära aktörerna klar och tydlig vägledning i detta avseende.

3. Kan läkemedel, medicinsk utrustning, desinfektionsmedel och skyddsutrustning utgöra ”ekonomiska resurser”?

Ja. Enligt definitionen i Iranförordningarna avses med ekonomiska resurser ”egendom av alla slag, materiell eller immateriell, lös eller fast, som inte utgör tillgångar men som kan

¹⁵ Det iranska islamiska revolutionsgardet (IRGC) finns med i punkt 1, del II.B, bilaga IX till förordningen om massförstörelsevapen.

¹⁶ Förteckningar över nationella behöriga myndigheter är tillgängliga i bilaga II till Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar och i bilaga X till Iranförordningen om massförstörelsevapen.

¹⁷ Artikel 2.3 i Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar och artikel 41 i Iranförordningen om massförstörelsevapen.

användas för att erhålla tillgångar, varor och tjänster”¹⁸. Tillhandahållande av satser av läkemedel, medicinsk utrustning och desinfektionsmedel till en person som omfattas av sanktioner gör det möjligt för den personen att till exempel sälja varorna och erhålla tillgångar i utbyte, vilket innebär att ekonomiska resurser ställs till personens förfogande eller att personen kan dra fördel av de ekonomiska resurserna. Detta kan vara fallet om medicintekniska produkter tillhandahålls personer som omfattas av sanktioner inom den iranska förvaltningen. För att göra ekonomiska resurser tillgängliga för, eller till förmån för, en person som omfattas av sanktioner krävs förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten.

Att tillhandahålla enstaka exemplar av ovannämnda varor till en person som omfattas av sanktioner, för dennes egna bruk eller skydd, innebär dock inte att ekonomiska resurser ställs till dennes förfogande. Vidare innehåller Iranförordningarna avvikelser som gör det möjligt för nationella behöriga myndigheter att lämna tillstånd att tillgängliggöra tillgångar eller ekonomiska resurser om dessa är nödvändiga för att tillgodose de grundläggande behoven hos personer som omfattas av sanktioner och deras underhållsberättigade familjemedlemmar, inklusive betalning av livsmedel, läkemedel och läkarvård¹⁹.

4. Kan tillhandahållandet av medicinsk hjälp innebära att man ”ställer ekonomiska resurser till förfogande” för personer som omfattas av sanktioner?

Tillhandahållande av medicinsk hjälp till personer som är infekterade, eller misstänks vara infekterade, med covid-19 anses i princip inte ha ett ekonomiskt värde i sig eller kunna bytas mot tillgångar eller ekonomiska resurser. Följaktligen utgör det inte en ekonomisk resurs, och därför kommer deltagandet för en person som omfattas av sanktioner vid tillhandahållandet av sådan medicinsk hjälp inte att strida mot Iranförordningarna.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av medicinsk hjälp, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, till exempel om dessa personer tar ut ersättning från mottagarna för den tillhandahållna tjänsten eller erhåller någon typ av ekonomisk resurs för egen räkning i samband med tillhandahållande av medicinskt bistånd, se fråga 2.

5. Kan humanitära aktörer förse lokala organisationer i Iran med tillgångar i syfte att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

¹⁸ Artikel 1 c i Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar och artikel 1 h i Iranförordningen om massförstörelsevapen.

¹⁹ Artikel 4 i Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar och artikel 26 i Iranförordningen om massförstörelsevapen.

II. IMPORT- OCH EXPORTRESTRIKTIONER²⁰

6. Är tillhandahållande av ventilatorer eller fläktassisterade andningsskydd för medicinska ändamål (assisterad andning) och andra medicintekniska produkter för bekämpning av covid-19-pandemin tillåtet enligt Iranförordningarna?

Ja. Försäljning, leverans, överföring, export och finansiering av medicintekniska produkter, inbegripet ventilatorer eller fläktassisterade andningsskydd för medicinska ändamål, är i princip inte förbjudet enligt Iranförordningarna.

Mot bakgrund av att ett fåtal föremål emellertid kan ha flera olika användningsområden, av vilka vissa inte har någon koppling till humanitär verksamhet, kan det krävas en bedömning från fall till fall av de tekniska egenskaperna hos den specifika produkt²¹ som ska exporteras, för att säkerställa att den endast är avsedd för medicinska ändamål och inte för militär eller ballistisk verksamhet eller för spridning av kärnteknik.

Det är därför som försäljning, leverans, överföring, export och finansiering av vissa varor och viss teknik kräver förhandstillstånd från de nationella behöriga myndigheterna. Detta är exempelvis fallet med mikroskop samt tillhörande utrustning och detektorer (inbegripet vissa som använder röntgenstrålar eller elektronspektroskopi)²², eftersom de kan användas för anrikningsrelaterad verksamhet som är oförenlig med handlingsplanen. Export av andra varor, såsom vissa balanseringsmaskiner, kan godkännas av de nationella behöriga myndigheterna om sådana maskiner är utformade för medicinsk utrustning, men är annars förbjuden, eftersom de skulle kunna användas för att utveckla system för kärnvapenbärare.

För att erhålla tillstånd måste humanitära aktörer visa att utrustningen inte kommer att bidra till verksamhet som är oförenlig med handlingsplanen. Mallen i bilaga IIa kan ge vissa fingervisningar om vilka aspekter som humanitära aktörer kan behöva uppmärksamma. Humanitära aktörer kan begära ytterligare vägledning från de nationella behöriga myndigheterna om den information som krävs för att styrka deras ansökan.

Vidare förbjuds i artikel 4a i Iranförordningen om massförstörelsevapen försäljning, leverans, överföring, export och finansiering av vissa varor och viss teknik, inbegripet särskilda typer av digitala datorer och sammansatta elektroniska komponenter²³, eftersom de kan bidra till utvecklingen av system för kärnvapenbärare.

²⁰ Bilagorna I, II, III, VIIA och VIIB till Iranförordningen om massförstörelsevapen och bilagorna III och IV till Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar innehåller förteckningar över varor och teknik som omfattas av EU:s sanktioner.

²¹ Även om de varor och den teknik som anges i fråga 6 kan tyckas överensstämma med punkter i bilaga I till rådets förordning (EG) nr 428/2009 (nedan kallad *förordningen om produkter med dubbla användningsområden*) (EUT L 134, 29.5.2009, s. 1), har produkter med dubbla användningsområden viktiga särdrag.

²² Artikel 3a. Se särskilt punkterna II.A2.003 och II.A6.016 i bilaga II till förordningen om massförstörelsevapen.

²³ Se särskilt punkt 4A003 i bilaga III till Iranförordningen om massförstörelsevapen.

För tekniska specifikationer bör humanitära aktörer söka information från tillverkaren. I tveksamma fall bör de kontakta den nationella behöriga myndigheten.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

7. Är tillhandahållande av läkemedel, desinfektionsmedel, detergenter eller kemikalier för bekämpning av covid-19-pandemin tillåtet enligt Iranförordningarna?

Ja. EU:s sanktioner enligt Iranförordningarna förbjuder i princip inte försäljning, leverans, överföring, export, finansiering eller användning av läkemedel, tvål, desinfektionsmedel (biocider), detergenter eller kemikalier för medicinsk användning som behövs för att bekämpa covid-19-pandemin.

Försäljning, leverans, överföring eller export, finansiering eller användning av vissa kemiska ämnen kräver dock tillstånd från de nationella behöriga myndigheterna enligt artikel 2a i förordningen om massförstörelsevapen, eftersom de även kan användas för spridning av kärnvapen.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

8. Tillåter Iranförordningarna tillhandahållande av testkit för covid-19 (real-tids-PCR [qPCR])?

Ja. Iranförordningarna förbjuder inte försäljning, leverans, överföring eller export, finansiering eller användning av sådana testkit för covid-19 som real-tids-PCR (qPCR). De reagenser som brukar användas i real-tids-PCR (qPCR) är inte heller underställda några handelsrestriktioner enligt Iranförordningarna. De nationella behöriga myndigheterna bör kontaktas om ytterligare vägledning behövs, till exempel om kittet inte är av en sådan typ som vanligtvis återfinns på marknaden.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av testkit för covid-19 (real-tids-PCR [qPCR]) inom ramen för humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

9. Är det tillåtet att tillhandahålla personlig skyddsutrustning för att bekämpa covid-19-pandemin enligt Iranförordningarna?

Ja. I princip förbjuder Iranförordningarna inte försäljning, leverans, överföring eller export, finansiering eller användning av personlig skyddsutrustning som behövs för att bekämpa covid-19-pandemin.

Även om Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar förbjuder export till Iran av viss skyddsutrustning som kan användas för internt förtryck, såsom skyddsvästar och hjälmar, undantar den uttryckligen utrustning som är utformad för arbetarskydd²⁴. Om det råder tvivel i denna fråga bör de humanitära aktörerna begära nödvändiga förtydliganden från tillverkaren.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

III. ÖVRIGA FRÅGOR

10. Får banker i EU öppna nya bankkonton hos ett iranskt kreditinstitut eller finansinstitut för att stödja humanitärt bistånd i kampen mot covid-19-pandemin?

Ja. Från och med den 16 januari 2016, när handlingsplanen trädde i kraft, är bankverksamhet med iranska banker tillåten, under förutsättning att det iranska finansinstitutet inte omfattas av sanktioner. Detta omfattar inrättandet av nya korrespondentbankförbindelser och inrättandet av nya samriskföretag. Banker får även öppna kontor, filialer och dotterbolag i Iran. Endast två iranska banker omfattas fortfarande av sanktioner, nämligen Ansar Bank och Mehr Bank²⁵.

11. Får EU-medborgare resa till Iran för att tillhandahålla medicinsk hjälp för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. I princip finns det ingenting i Iranförordningarna som förbjuder resor till Iran eller tillhandahållande av medicinsk hjälp i landet.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

12. Får humanitära aktörer köpa bränsle, hyra fordon eller använda privata transporttjänster i Iran för transporter till eller inom Iran av medicinsk utrustning avsedd att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja.

Enligt artikel 4c i Iranförordningen om massförstörelsevapen är det förbjudet att förvärva vissa typer av material med hög energitäthet, som kan användas i ”missiler” eller obemannade luftfartyg, från Iran. Dessa material anges i bilaga III till förordningen. Detta omfattar emellertid inte raffinerade fossila bränslen och biobränslen, inbegripet

²⁴ Se punkt 5 i bilaga III till Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar.

²⁵ Avsnitt II del B punkterna 8 och 9 i bilaga IX till Iranförordningen om massförstörelsevapen.

bränslen för motorer som är certifierade för användning i civil luftfart, såvida de inte är särskilt utformade för ”missiler” eller obemannade luftfartyg.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

13. Får humanitära aktörer hjälpa till att omplacera människor som berörs av covid-19-pandemin till andra orter i Iran eller utanför landet?

Ja.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för att omplacera människor som berörs av covid-19, till exempel Islamiska revolutionsgardet (IRGC), se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner i processen med att omplacera människor som berörs av covid-19, se även fråga 2.

14. Får de humanitära aktörerna finansiera eller delta i uppbyggnaden av tillfälliga sjukhus, saneringsåtgärder eller tillfällig infrastruktur för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja.

För det särskilda fall då personer som omfattas av sanktioner råkar delta i uppbyggnaden och/eller har ekonomiska fördelar av den, se fråga 1. Detta kan till exempel vara fallet om en person som omfattas av restriktiva åtgärder tar ut en avgift för tillträde till den tillfälliga infrastrukturen eller behåller äganderätten till den när den kris som orsakats av covid-19-pandemin är över.

15. Får humanitära aktörer tillhandahålla humanitärt bistånd om de är tvungna att gå via en person som omfattas av sanktioner?

Humanitära aktörer måste alltid försöka finna lösningar som inte strider mot EU:s sanktioner. Humanitära aktörer är därför skyldiga att kanalisera humanitärt bistånd genom åtgärder och personer som inte är föremål för restriktioner enligt Iranförordningarna och andra tillämpliga sanktioner. I enlighet med internationell humanitär rätt bör inte EU:s sanktioner förhindra tillhandahållande av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns. Med tanke på den riktade karaktären hos de restriktiva åtgärderna i EU:s sanktioner mot Iran är detta dock osannolikt i detta fall.

16. Måste humanitära aktörer kontrollera slutmottagarna av humanitärt bistånd?

Nej. Enligt internationell humanitär rätt, artikel 214.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och de humanitära principerna om humanitet, opartiskhet, oberoende och neutralitet ska humanitärt bistånd tillhandahållas utan diskrimination. De humanitära aktörerna ska utifrån dessa principer avgöra vilka individer som är i behov av hjälp. Detta avgörande kräver inga kontroller av slutmottagaren.

IV. ÖVRIG LAGSTIFTNING

17. Måste humanitära aktörer iaktta EU:s sanktioner beträffande internationell terrorism och EU:s sanktioner beträffande situationen i Syrien när de lämnar bistånd i kampen mot covid-19-pandemin i Iran?

Ja.

EU:s sanktioner beträffande internationell terrorism²⁶ är mycket begränsade när det gäller Iran och riktar sig endast mot ett fåtal iranska personer och enheter. Om de deltar i en transaktion ska de särskilda restriktiva åtgärderna i EU:s sanktioner beträffande internationell terrorism tillämpas. Ytterligare särskild vägledning från den nationella behöriga myndigheten kan behövas i sådana fall.

EU:s sanktioner beträffande situationen i Syrien²⁷ riktar sig även mot tre iranska personer och en iransk enhet. Dessa sanktioner är tillämpliga oberoende av i vilket land den humanitära aktören utför sin verksamhet. De relevanta förbuden, vilka skiljer sig från dem i Iranförordningarna, behandlas i ett särskilt kapitel i denna vägledande not.

18. Förenta staternas sanktioner mot Iran förbjuder ett antal åtgärder som EU tillåter. Bör humanitära aktörer som omfattas av en medlemsstats jurisdiktion följa dessa utländska sanktioner?

Nej. Humanitära aktörer som omfattas av en medlemsstats jurisdiktion är enbart skyldiga att följa EU:s sanktioner. Faktum är att det är förbjudet för dem att följa vissa av Förenta staternas sanktioner mot Iran.

Ett antal amerikanska sanktioner mot Iran tillämpas extraterritoriellt. Detta innebär att de är avsedda att få effekter utanför Förenta staternas territorium och att de syftar till att styra beteendet hos ekonomiska aktörer från EU som inte har någon betydande anknytning till Förenta staterna. EU erkänner dock inte extraterritoriell tillämpning av lagar som antagits av tredjeländer och anser att en sådan tillämpning strider mot internationell rätt.

Rådets förordning (EG) nr 2271/96 (den blockerande stadgan)²⁸ skyddar personer från EU som ägnar sig åt laglig (dvs. som sker i överensstämmelse med EU:s lagstiftning) internationell handel och/eller kapitalrörelser, bland annat med Iran, och därmed

²⁶ Rådets förordning (EG) nr 2580/2001 om särskilda restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter i syfte att bekämpa terrorism (EGT L 344, 28.12.2001, s. 70). Rådet ser över och ändrar förteckningen över de personer, grupper och enheter som denna förordning är tillämplig på. Den mest aktuella versionen av förteckningen finns i bilagan till rådets genomförandeförordning (EU) 2020/1128 av den 30 juli 2020 om genomförande av artikel 2.3 i förordning (EG) nr 2580/2001 om särskilda restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter i syfte att bekämpa terrorism och om upphävande av genomförandeförordning (EU) 2020/19 (EUT L 247, 31.7.2020, s. 1).(EUT L 8I, 14.1.2020, s. 1).

²⁷ Rådets förordning (EU) nr 36/2012 av den 18 januari 2012 om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Syrien och om upphävande av förordning (EU) nr 442/2011 (EUT L 16, 19.1.2012, s. 1).

²⁸ Rådets förordning (EG) nr 2271/96 av den 22 november 1996 om skydd mot följderna av tillämpning av extraterritoriell lagstiftning som antas av ett tredjeland, och åtgärder som grundar sig på eller är en följd av denna lagstiftning (EGT L 309, 29.11.1996, s. 1).

sammanhängande kommersiell verksamhet mot effekterna från utländsk lagstiftning som specificeras i dess bilaga, inbegripet vissa av Förenta staternas sanktioner mot Iran. Den gör detta genom att följderna av domar från utländska domstolar som grundas på de utländska lagarna i dess bilaga upphävs i EU, och genom att personer från EU kan erhålla ersättning i domstol för skada som orsakats av en extraterritoriell tillämpning av denna utländska lagstiftning.

Samtidigt förbjuder den blockerande stadgan personer från EU att uppfylla eventuella krav eller förbud som grundas på den utländska lagstiftning som specificeras i dess bilaga. Personer från EU vars ekonomiska och finansiella intressen påverkas av den extraterritoriella tillämpningen av dessa lagar är skyldiga att informera Europeiska kommissionen²⁹.

Närmare uppgifter om rättigheter och skyldigheter enligt den blockerande stadgan är tillgängliga på en särskild webbplats³⁰.

²⁹ [RELEX-SANCTIONS @ec.europa.eu](mailto:RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu).

³⁰ <https://ec.europa.eu/info/blocking-statute>.

NICARAGUA

RÄTTSLIGA HÄNVISNINGAR OCH VÄGLEDNING

- Rådets förordning (EU) 2019/1716 av den 14 oktober 2019 om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Nicaragua³¹ (nedan kallad *Nicaraguaförordningen*).

EU:s sanktioner mot Nicaragua infördes som ett svar på fortsatta kränkningar av mänskliga rättigheter och medborgerliga fri- och rättigheter i Republiken Nicaragua från säkerhetsstyrkor och regeringsvänliga beväpnade styrkor som är delaktiga i förtrycket av politiska motståndare, demonstranter, oberoende medier och civilsamhällets organisationer. Syftet med EU:s sanktioner mot Nicaragua är att åstadkomma en förändring av regeringens repressiva politik och förhindra en ytterligare försämring av situationen vad gäller mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen i Nicaragua samt att bidra till en fredlig förhandlingslösning i den pågående politiska krisen.

Sanktioner som föreskrivs i Nicaraguaförordningen omfattar frysning av tillgångar och ett förbud mot att direkt eller indirekt ställa tillgångar eller egendom till förfogande för eller göra dem tillgängliga till förmån för dem som är ansvariga för allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter och för att undergräva demokratin och rättsstatsprincipen i Republiken Nicaragua samt personer som har anknytning till dessa. Det finns ett antal undantag, inbegripet av humanitära skäl. Med anledning av den fortsatt allvarliga situationen i Nicaragua fastställdes en första förteckning över personer och enheter som omfattas av en frysning av tillgångar den 4 maj 2020³².

De sanktioner som fastställs i Nicaraguaförordningen gäller inte läkemedel, medicinsk utrustning och medicinsk hjälp som tillhandahålls för befolkningen i stort. Medicinsk utrustning, inklusive syrgas, andningsskydd, personlig skyddsutrustning och ventilatorer samt läkemedel och annan medicinsk utrustning som krävs för att bekämpa covid-19-pandemin, omfattas inte i sig av restriktioner för export, leverans, finansiering eller användning i Nicaragua.

Dessutom är de restriktiva åtgärder som föreskrivs i Nicaraguaförordningen riktade, har tydliga mål och är inriktade på specifika personer som främst har anknytning till de nationella brottsbekämpande myndigheterna (Nicaraguas nationella polis eller NNP), Nicaraguas fängelseförvaltning eller rådgivare till Nicaraguas president. Det är därför mycket osannolikt att EU:s restriktiva åtgärder kan påverka humanitärt bistånd för att bekämpa covid-19-pandemin som är avsett för behövande i Nicaragua.

I särskilda och mycket begränsade fall kan dock export, leverans eller finansiering av varor som humanitära aktörer behöver indirekt påverkas av frysning av tillgångar eller ekonomiska resurser för vissa personer, enheter och organ (nedan kallade *personer som omfattas av sanktioner*) som råkar delta i de berörda transaktionerna.

³¹ EUT L 262, 15.10.2019, s. 1.

³² Rådets genomförandeförordning (EU) 2020/606 om genomförande av förordning (EU) 2019/1716 om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Nicaragua (EUT L 139I, 4.5.2020, s. 1)

Som en allmän regel tillåter EU:s sanktioner mot Nicaragua att tillgångar och ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, om sådana tillgångar eller resurser är nödvändiga endast för tillhandahållandet av humanitärt bistånd, med förbehåll för krav på godkännande (se avsnitt I).

Kompletterande åtgärder som krävs för att stödja tillhandahållandet av medicintekniska produkter (t.ex. transport av medicintekniska produkter, valutaväxling och lagring) är också i princip tillåtna, med förbehåll för ovannämnda villkor.

I. FÖRBUD MOT ATT STÄLLA TILLGÅNGAR OCH EKONOMISKA RESURSER TILL FÖRFOGANDE FÖR PERSONER SOM OMFATTAS AV SANKTIONER³³

1. Uppfyller tillhandahållandet av humanitärt bistånd i form av livsmedel, läkemedel, medicinsk utrustning, desinfektionsmedel, medicinsk hjälp och andra medicinska produkter, och skapandet av en tillfällig medicinsk infrastruktur som krävs för att bekämpa covid-19-pandemin i Nicaragua, kraven för att betraktas som tillhandahållande av resurser som är ”nödvändiga av humanitära skäl”?

Ja, tillhandahållandet av bistånd i den form som anges i fråga 1 kan betecknas som tillhandahållande av resurser som är ”nödvändiga av humanitära skäl”.

2. Är det tillåtet för humanitära aktörer att ha kontakt med personer som omfattas av sanktioner om detta krävs för tillhandahållandet av humanitärt bistånd till den nicaraguanska civilbefolkningen i samband med covid-19-pandemin?

Ja. Humanitära aktörer får ha kontakt med personer som omfattas av sanktioner om detta krävs för att organisera tillhandahållandet av humanitärt bistånd på ett säkert och effektivt sätt.

Som en allmän regel tillåter artikel 6.1 i Nicaraguaförordningen att tillgångar och ekonomiska resurser görs tillgängliga för personer som omfattas av sanktioner, om sådana tillgångar eller ekonomiska resurser är nödvändiga endast av humanitära skäl, såsom tillhandahållande eller underlättande av tillhandahållande av bistånd, inbegripet, bland annat, medicinsk utrustning. Humanitära aktörer måste begära förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten innan dessa tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner.

3. Hur kan humanitära aktörer säkerställa att de inte ställer tillgångar eller ekonomiska resurser till förfogande för personer, enheter eller organ som omfattas av sanktioner när de tillhandahåller bistånd för att bekämpa covid-19-pandemin?

³³ Bilaga I till Nicaraguaförordningen innehåller en förteckning över personer som omfattas av EU-sanktioner. Denna förteckning återspeglas även i EU:s sanktionskarta (<https://www.sanctionsmap.eu/>) och i databasen över finansiella sanktioner (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>), som båda är kostnadsfritt tillgängliga för humanitära aktörer. Förteckningarna uppdateras regelbundet. Den officiella källan för EU-lagstiftningen är EU:s officiella tidning och den har företräde i händelse av konflikt.

De humanitära aktörerna ska tillämpa lämpliga rutiner och göra de kontroller som krävs för att säkerställa att samarbetspartner som deltar i tillhandahållandet av humanitärt bistånd inte omfattas av EU:s sanktioner. När det gäller tillhandahållande av bistånd för att bekämpa spridningen av covid-19 i Nicaragua bör särskild uppmärksamhet ägnas åt personer på kritiska poster med anknytning till hälsovårds- eller polissektorn (t.ex. NNP) som omfattas av sanktioner, vilka vid någon tidpunkt kan delta i den humanitära insatsen (t.ex. av säkerhetsskäl). Humanitära aktörer bör även säkerställa att tillgångar och ekonomiska resurser, däribland medicinsk utrustning, inte försvinnas av personer som omfattas av sanktioner. Detta innebär att nödvändiga försiktighetsåtgärder och kontroller bör genomföras för att säkerställa att tillgångar och ekonomiska resurser inte tillgrips av sådana personer och att den medicinska utrustning som tillhandahålls används för dess avsedda humanitära ändamål.

Humanitära aktörer, särskilt de som står närmast de externa samarbetspartnerna och underleverantörerna, bör samla in så mycket uppgifter som rimligen är möjligt och uppmärksamma sina partner, företrädesvis genom avtalsklausuler, på att tillgångar och ekonomiska resurser inte får ställas till förfogande för eller göras tillgängliga till förmån för personer som omfattas av sanktioner.

Enligt artikel 10.2 i Nicaraguaförordningen ska handlingar från humanitära aktörer som strider mot de restriktiva åtgärder som föreskrivs i denna förordning inte medföra ansvar av något slag om dessa personer inte kände till eller inte hade rimlig anledning att misstänka att handlandet skulle strida mot förbudet i fråga. Inte heller bör EU:s sanktioner orsaka övernitisk efterlevnad. De bör framför allt inte tolkas som att de humanitära aktörerna måste göra orealistiska ansträngningar för att samla in uppgifter eller bevisa att inga restriktioner är tillämpliga.

Att en person som omfattas av sanktioner råkar delta i en humanitär transaktion innebär inte automatiskt att transaktionen måste stoppas. Nicaraguaförordningen innehåller ett antal viktiga avvikelser som gör det möjligt att genomföra sådana transaktioner, under förutsättning att den nationella behöriga myndigheten lämnat tillstånd i förväg. Se även avsnitt I, i synnerhet frågorna 2, 5, 6 och 19.

I tveksamma fall bör de humanitära aktörerna fråga den berörda nationella behöriga myndigheten³⁴ om deras rutiner följer klausulen mot kringgående i Nicaraguaförordningen³⁵. De nationella behöriga myndigheterna bör utan dröjsmål ge de humanitära aktörerna klar och tydlig vägledning i detta avseende.

4. Kan läkemedel, medicinsk utrustning, desinfektionsmedel och skyddsutrustning utgöra ”ekonomiska resurser”?

Ja. Enligt definitionen i Nicaraguaförordningen avses med ekonomiska resurser egendom av alla slag, ”materiell eller immateriell, lös eller fast, som inte utgör penningmedel, men som kan användas för att erhålla penningmedel, varor eller tjänster”³⁶. Tillhandahållande av satser av läkemedel, medicinsk utrustning och desinfektionsmedel till en person som

³⁴ Förteckningar över nationella behöriga myndigheter finns i bilaga II till Nicaraguaförordningen.

³⁵ Artikel 9 i Nicaraguaförordningen.

³⁶ Artikel 1.d i Nicaraguaförordningen.

omfattas av sanktioner gör det möjligt för den personen att till exempel sälja varorna och erhålla tillgångar i utbyte, vilket innebär att ekonomiska resurser ställs till personens förfogande eller att personen kan dra fördel av de ekonomiska resurserna. För att göra ekonomiska resurser tillgängliga för, eller till förmån för, en person som omfattas av sanktioner krävs förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten.

Att tillhandahålla enstaka exemplar av ovannämnda varor till en person som omfattas av sanktioner, för dennes egna bruk eller skydd, innebär dock inte att ekonomiska resurser ställs till dennes förfogande. Dessutom innehåller Nicaraguaförordningen en avvikelse som gör att de behöriga nationella myndigheterna får lämna tillstånd att tillgängliggöra tillgångar eller ekonomiska resurser om de är nödvändiga för att täcka de grundläggande behoven för personer som omfattas av sanktioner och deras underhållsberättigade familjemedlemmar, inklusive betalning av livsmedel, läkemedel och läkarvård³⁷.

5. Kan tillhandahållandet av medicinsk hjälp innebära att man ”gör ekonomiska resurser tillgängliga” för personer som omfattas av sanktioner?

Tillhandahållande av medicinsk hjälp till personer som är infekterade, eller misstänks vara infekterade, med covid-19 anses i princip inte ha ett ekonomiskt värde i sig eller kunna bytas mot tillgångar eller ekonomiska resurser. Följaktligen utgör det inte en ekonomisk resurs, och därför kommer deltagandet för en person som omfattas av sanktioner vid tillhandahållandet av sådan medicinsk hjälp inte att strida mot Nicaraguaförordningen.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av medicinsk hjälp, se fråga 2. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, till exempel om dessa personer tar ut ersättning från mottagarna för den tillhandahållna tjänsten eller genom att erhålla någon typ av ekonomisk resurs för egen räkning i samband med tillhandahållande av medicinskt bistånd, se fråga 3.

6. Kan humanitära aktörer förse lokala organisationer i Nicaragua med tillgångar i syfte att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, till exempel personer eller enheter med behörighet inom hälso- och sjukvårdssektorn eller personer vid brottsbekämpande myndigheter som omfattas av sanktioner, se fråga 2. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 3.

II. IMPORT- OCH EXPORTRESTRIKTIONER

7. Tillåter Nicaraguaförordningen försäljning, leverans, överföring eller export av varor och teknik som tillhandahålls av humanitära skäl för att bekämpa covid-19-pandemin?

³⁷ Artikel 3.1 a i Nicaraguaförordningen.

Ja. De EU-sanktioner som fastställs i Nicaraguaförordningen är riktade och inriktar sig endast på specifika personer genom att frysa deras tillgångar och förbjuda att tillgångar ställs till deras förfogande. Det föreligger inte någon begränsning när det gäller försäljning, leverans, överföring eller export av varor till Nicaragua. Detta innebär, som en allmän regel, att EU:s sanktioner inte påverkar försäljningen, leveransen, överföringen eller exporten av varor eller teknik för att bekämpa covid-19-pandemin. I detta sammanhang omfattar ”varor och teknik”, bland annat, personlig skyddsutrustning, ventilatorer eller fläktassisterade andningskydd för medicinska ändamål (assisterad andning), andra medicintekniska produkter för att bekämpa covid-19 samt testkit för covid-19 (såsom realtids-PCR (qPCR)), läkemedel, desinfektionsmedel, detergenter eller kemikalier.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av sådana varor och sådan teknik avsedda för humanitärt bistånd, se fråga 2. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 3.

III. ÖVRIGA FRÅGOR

8. Får banker i EU öppna nya bankkonton hos ett nicaraguanskt kreditinstitut eller finansinstitut för att stödja humanitärt bistånd i kampen mot covid-19-pandemin?

Ja. Bankverksamhet med nicaraguanska banker är tillåten, under förutsättning att det nicaraguanska finansinstitutet inte är en enhet som förtecknas i bilaga I till Nicaraguaförordningen. Detta omfattar inrättandet av nya korrespondentbankförbindelser och inrättandet av nya samriskföretag. Banker får även öppna kontor, filialer och dotterinstitut i Nicaragua. För närvarande omfattas inget nicaraguanskt finansinstitut av restriktiva åtgärder.

9. Får EU-medborgare resa till Nicaragua för att tillhandahålla medicinsk hjälp för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. I princip finns det inga bestämmelser i Nicaraguaförordningen som förbjuder resor till Nicaragua eller tillhandahållande av medicinsk hjälp i landet.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 2. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 3.

10. Får humanitära aktörer köpa bränsle, hyra fordon eller använda privata transporttjänster i Nicaragua för transporter till eller inom Nicaragua av medicinsk utrustning avsedd att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. Det finns inga hinder i Nicaraguaförordningen mot att humanitära aktörer förvärvar bränsle i Nicaragua.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 2. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 3.

11. Får de humanitära aktörerna hjälpa till att omplacera människor som berörs av covid-19-pandemin till andra orter i Nicaragua eller utanför landet?

Ja.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för omplacering av människor som berörs av covid-19, exempelvis NNP-medlemmar som omfattas av sanktioner eller någon som agerar på deras vägnar, kan avvikelser i artikel 6.1 Nicaraguaförordningen vara tillämplig. Enligt denna avvikelse föreskrivs att tillgångar och ekonomiska resurser under vissa förhållanden kan ställas till förfogande för personer som omfattas av sanktioner om sådana tillgångar eller ekonomiska resurser är nödvändiga för humanitära skäl, vilket uttryckligen omfattar evakueringar från Nicaragua. För detta krävs förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten.

12. Får de humanitära aktörerna finansiera eller delta i uppbyggnaden av tillfälliga sjukhus, saneringsåtgärder eller tillfällig infrastruktur för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. Se även fråga 1.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i uppbyggnaden och/eller har ekonomiska fördelar av den, se fråga 2. Detta kan till exempel vara fallet om en person som omfattas av restriktiva åtgärder tar ut en avgift för tillträde till den tillfälliga infrastrukturen eller behåller äganderätten till den när den kris som orsakats av covid-19-pandemin är över.

13. Får humanitära aktörer tillhandahålla humanitärt bistånd om de är tvungna att gå via en person som omfattas av sanktioner?

Humanitära aktörer måste alltid försöka finna lösningar som inte bryter mot EU:s sanktioner och de måste använda de befintliga avvikelserna enligt Nicaraguaförordningen när de vill ställa tillgångar eller ekonomiska resurser till förfogande för, eller till förmån för, en person som omfattas av sanktioner. Således är humanitära aktörer skyldiga att kanalisera humanitärt bistånd via personer som inte omfattas av sanktioner enligt Nicaraguaförordningen. I enlighet med internationell humanitär rätt bör inte EU:s sanktioner förhindra tillhandahållande av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns. Detta är emellertid mycket osannolikt i detta fall, med tanke på att de restriktiva åtgärderna i Nicaraguaförordningen är riktade till sin natur samt mot bakgrund av de förtecknade posternas typ och begränsade antal samt att det föreligger särskilda avvikelser när det gäller humanitära skäl, om befintliga riktlinjer följs strikt.

IV. METODFRÅGOR

14. Vad betyder begreppet ”avvikelse”?

Avvikelse är uttryckliga undantag som föreskrivs i rättsakter, varvid en verksamhet som omfattas av restriktiva åtgärder (som är förbjuden) är tillåten först under särskilda omständigheter, under förutsättning att den nationella behöriga myndigheten har lämnat tillstånd³⁸. Om ett sådant tillstånd saknas kan åtgärden inte lagligen genomföras. I det

³⁸ Avvikelse formuleras i allmänhet på följande sätt: ”Med avvikelse från (förbudet i) artikel ... får medlemsstaternas behöriga myndigheter, på villkor som de finner lämpliga ge tillstånd till...”

särskilda fallet enligt artikel 6 i Nicaraguaförordningen måste syftet med åtgärden vara av enbart humanitär karaktär.

15. Är det möjligt att göra gemensamma ansökningar, till exempel en ansökan från flera humanitära aktörer, eller en samtidig ansökan till flera nationella behöriga myndigheter?

Av effektivitetsskäl bör det vara möjligt att lämna in en enda ansökan till alla berörda nationella behöriga myndigheter när humanitära projekt som ska bekämpa covid-19-pandemin kräver att en eller flera nationella behöriga myndigheter lämnar tillstånd för avvikelser.

I sådana humanitära projekt som kräver att flera humanitära aktörer ansöker om tillstånd för avvikelser bör det likaledes vara möjligt att lämna in en gemensam ansökan. Givare, banker, internationella organisationer och icke-statliga organisationer som deltar i humanitära projekt bör samarbeta för att utbyta information och samla de uppgifter som nationella behöriga myndigheter kräver för att bevilja tillstånd.

Under de nuvarande exceptionella omständigheterna uppmanas nationella behöriga myndigheter att inrätta en kontaktpunkt för avvikelser av humanitära skäl i samband med kampen mot covid-19-pandemin. Med tanke på den brådskande situationen bör de nationella behöriga myndigheterna samarbeta för att säkerställa snabba och konsekventa svar på sådana förfrågningar. Kommissionen är redo att stödja de nationella behöriga myndigheternas ansträngningar.

16. Får de nationella behöriga myndigheterna bevilja allmänna tillstånd, eller måste de humanitära aktörerna ansöka om tillstånd för varje enskild verksamhet?

De nationella behöriga myndigheterna får bevilja avvikelser från vilka EU-sanktioner som helst med hänvisning till ett begränsat antal skäl, vars tillämplighet myndigheten varje gång måste kontrollera.

Enligt Nicaraguaförordningen får behöriga nationella myndigheter ”på villkor som de anser vara lämpliga” ge tillstånd till att vissa frysta penningmedel eller resurser frigörs, eller görs tillgängliga för personer som omfattas av sanktioner om detta är nödvändigt av humanitära skäl.

Vid likadana, återkommande verksamheter eller transaktioner vars omständigheter är kända i förväg ska den nationella behöriga myndigheten själv avgöra om den önskar lämna ett enda tillstånd för samtliga verksamheter och transaktioner (t.ex. för identiska transaktioner som godkänts i omgångar, under förutsättning att det görs en bedömning från fall till fall för dessa omgångar och tillsynen över resultaten kan garanteras), eller föredrar att lämna ett tillstånd åt gången. Kommissionen uppmanar de nationella behöriga myndigheterna att överväga om de, under rådande exceptionella omständigheter, kan tänka sig att lämna ett enda tillstånd för att underlätta tillhandahållandet av humanitärt bistånd till de personer som påverkas av covid-19-pandemin. Tillstånd från en nationell behörig myndighet får förenas med vissa krav för att säkerställa att undantagen inte försvårar eller kringgår sanktionernas syfte.

17. Hur kan humanitära aktörer begära tillstånd för avvikelser för verksamhet eller transaktioner som omfattas av restriktiva åtgärder, i syfte att lämna bistånd till människor som påverkas av covid-19-pandemin?

Avvikelse från bestämmelserna kan begäras av alla humanitära aktörer som deltar i tillhandahållandet av humanitärt bistånd. I allmänhet är genomförande partner bäst placerade för att samla in nödvändiga uppgifter. Alla andra aktörer, däribland givare och banker, bör samarbeta med den sökande för att underlätta insamling och delning av sådana uppgifter.

De humanitära aktörerna ska vända sig till den nationella behöriga myndighet som de har närmast anknytning till, i enlighet med bilaga II till Nicaraguaförordningen. De bör begära vägledning från den nationella behöriga myndigheten för att klarlägga vilka handlingar som behövs för tillstånd till nödvändiga avvikelser från bestämmelserna.

Se även fråga 15 om gemensamma ansökningar.

18. Hur kan humanitära aktörer snabbt få tillstånd för avvikelse om den praktiska situationen kräver detta?

Humanitära aktörer som begär snabbt tillstånd för avvikelse bör tydligt framhålla brådskan och förklara de bakomliggande skälen i ansökan. Ju fullständigare ansökan är, desto snabbare och lättare kan den handläggas av den nationella behöriga myndigheten. Styrkande intyg från givare, administrativa stödskrivelser från andra myndigheter och liknande handlingar kan också biläggas ansökan för att underlätta den nationella behöriga myndighetens handläggning. De humanitära aktörerna måste inhämta nödvändiga tillstånd innan humanitära projekt i kampen mot covid-19-pandemin inleds.

För att påskynda förfarandet bör de humanitära aktörerna samverka med och söka vägledning från den nationella behöriga myndigheten redan innan ansökan lämnas in.

Konsekvent vägledning inom hela EU är avgörande för att säkerställa att de humanitära aktörerna i EU kan agera. Kommissionen är redo att stödja de nationella behöriga myndigheternas ansträngningar och att skapa en gemensam plattform för att offentliggöra de riktlinjer som utfärdas av de nationella behöriga myndigheterna.

19. Måste humanitära aktörer kontrollera slutmottagarna av humanitärt bistånd?

Nej. Enligt internationell humanitär rätt, artikel 214.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och de humanitära principerna om humanitet, opartiskhet, oberoende och neutralitet ska humanitärt bistånd tillhandahållas utan diskrimination. De humanitära aktörerna ska utifrån dessa principer avgöra vilka individer som är i behov av hjälp. Detta avgörande kräver inga kontroller av slutmottagaren.

SYRIEN

RÄTTSLIGA HÄNVISNINGAR OCH VÄGLEDNING

- Rådets förordning (EU) nr 36/2012 av den 18 januari 2012 om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Syrien (nedan kallad *Syrienförordningen*)³⁹.
- Europeiska kommissionens dokument om vanliga frågor beträffande EU:s restriktiva åtgärder i Syrien⁴⁰ (nedan kallat *Vanliga frågor om Syrien*).

EU-sanktionerna mot Syrien infördes som ett svar på den syriska regimen brutala förtryck i samband med fredliga protester, bl.a. genom användning av kemiska vapen och skarp ammunition, vilket ledde till att flera demonstranter dödades eller skadades samt till godtyckliga frihetsberövanden. De sanktioner som fastställs i rådets förordning (EU) nr 36/2012 består av ett antal sektoriella restriktioner, bland annat ett förbud mot export av varor eller teknik som kan användas för internt förtryck, inbegripet kemikalier för användning vid kemiska attacker, och ett förbud mot lokala inköp och import av petroleumprodukter. Det finns ett antal undantag, särskilt för humanitära ändamål. EU:s sanktioner riktar sig mot specifika personer och sektorer i den syriska ekonomin. Detta innebär att de flesta sektorer – inklusive livsmedel och läkemedel – inte alls omfattas av sanktionerna.

Sanktioner enligt rådets förordning (EU) nr 36/2012 omfattar enskilda sanktioner som innebär frysning av tillgångar för personer och enheter som är ansvariga för det våldsamma förtrycket av civilbefolkningen, personer som gynnas av eller stöder regimen, ministrar och personer i ledande ställning inom den syriska armén. Från och med den 17 februari 2020 omfattas 277 personer och 71 enheter av sanktioner. Dessa förteckningar återspeglas också i EU:s sanktionskarta⁴¹ och i databasen över finansiella sanktioner⁴², som båda är kostnadsfritt tillgängliga via internet.

Med tanke på att terroristgrupper har en betydande närvaro i olika områden i Syrien är också EU:s sanktioner mot internationell terrorism i enlighet med FN:s säkerhetsråds resolutioner 1267 och 1373 relevanta i sammanhanget⁴³. EU har också antagit sanktioner mot spridning och användning av kemiska vapen⁴⁴, (nedan kallade *EU:s sanktioner*

³⁹ EUT L 16, 19.1.2012, s. 1.

⁴⁰ https://ec.europa.eu/info/files/170901-faqs-restrictive-measures-syria_en.

⁴¹ <https://www.sanctionsmap.eu/>.

⁴² <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>.

⁴³ Rådets förordning (EG) nr 881/2002 av den 27 maj 2002 om införande av vissa särskilda restriktiva åtgärder mot vissa med organisationerna Isil (Daish) och al-Qaida associerade personer och enheter (EGT L 139, 29.5.2002, s. 9). Rådets förordning (EU) 2016/1686 av den 20 september 2016 om införande av ytterligare restriktiva åtgärder mot Isil (Daish) och al-Qaida samt fysiska och juridiska personer, enheter eller organ som har samröre med dem (EUT L 255, 21.9.2016, s. 1). Rådets förordning (EG) nr 2580/2001 av den 27 december 2001 om särskilda restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter i syfte att bekämpa terrorism (EGT L 344, 28.12.2001, s. 70).

⁴⁴ Rådets förordning (EU) 2018/1542 av den 15 oktober 2018 om restriktiva åtgärder mot spridning och användning av kemiska vapen (EUT L 259, 16.10.2018, s. 12).

beträffande internationell terrorism och kemiska vapen), och dessa riktar sig för närvarande mot fem syriska personer.

Sanktionerna mot Syrien och EU:s sanktioner beträffande internationell terrorism och kemiska vapen gäller inte läkemedel, medicinsk utrustning och medicinsk hjälp som tillhandahålls för befolkningen i stort. Medicinsk utrustning, inklusive syrgas, andningsskydd, personlig skyddsutrustning och ventilatorer samt läkemedel och annan medicinsk utrustning som krävs för att bekämpa covid-19-pandemin, omfattas inte i sig av direkta restriktioner för export, leverans, finansiering eller användning i Syrien.

I särskilda fall kan dock export, leverans, finansiering eller användning av dessa varor indirekt påverkas av andra restriktioner, t.ex. frysning av tillgångar eller ekonomiska resurser för vissa personer, enheter och organ som omfattas av EU-sanktioner (nedan kallade *personer som omfattas av sanktioner*) och som råkar delta i de berörda transaktionerna.

Som en allmän regel **tillåter sanktionerna mot Syrien att tillgångar och ekonomiska resurser görs tillgängliga för personer som omfattas av sanktioner, om sådana tillgångar eller ekonomiska resurser är nödvändiga endast för tillhandahållandet av humanitärt bistånd i Syrien eller bistånd till civilbefolkningen i Syrien.** I vissa fall krävs förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten (se avsnitt I).

Humanitära aktörer kan också behöva utföra kompletterande verksamhet (t.ex. transport av medicintekniska produkter, valutaväxling och lagring) som kan påverkas av särskilda restriktioner (t.ex. förbud mot köp av oljeprodukter i Syrien). **Sanktionerna mot Syrien innehåller också en rad avvikelser som gör det möjligt för sådan kompletterande verksamhet att fortsätta, på vissa villkor** (se avsnitten II och III).

Frågorna nedan har sammanställts genom samverkan med nationella behöriga myndigheter, humanitära aktörer och andra internationella aktörer sedan covid-19-krisens början.

I. FÖRBUD MOT ATT STÄLLA TILLGÅNGAR OCH EKONOMISKA RESURSER TILL FÖRFOGANDE FÖR PERSONER SOM OMFATTAS AV SANKTIONER

1. Uppfyller tillhandahållandet av humanitärt bistånd i form av livsmedel, läkemedel, medicinsk utrustning, desinfektionsmedel, medicinsk hjälp och andra medicinska produkter, och skapandet av en tillfällig medicinsk infrastruktur som krävs för att bekämpa covid-19-pandemin i Syrien, kraven för att betraktas som ”humanitärt bistånd” eller ”stöd till civilbefolkningen?”

Ja, tillhandahållandet av humanitärt bistånd i den form som anges i fråga 1 kan betecknas som ”humanitärt bistånd” eller ”stöd till civilbefolkningen”.

2. Är det tillåtet för humanitära aktörer att ha kontakt med personer som omfattas av sanktioner om detta krävs för tillhandahållandet av humanitärt bistånd till den syriska civilbefolkningen i samband med covid-19-pandemin?

Ja. Humanitära aktörer får ha kontakt med personer som omfattas av sanktioner om detta krävs för att organisera tillhandahållandet av humanitärt bistånd på ett säkert och effektivt sätt.

Som en allmän regel tillåter artikel 16a.2 i Syrienförordningen att tillgångar och ekonomiska resurser görs tillgängliga för personer som omfattas av sanktioner, om sådana tillgångar eller ekonomiska resurser är nödvändiga endast för tillhandahållandet av humanitärt bistånd i Syrien eller stöd till civilbefolkningen i Syrien. Detta kräver dock ett förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten.

Syrienförordningen tillåter också att humanitära aktörer i mycket specifika och begränsade fall ställer tillgångar och ekonomiska resurser till förfogande för personer som omfattas av sanktioner utan att det krävs förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten för detta (se t.ex. artikel 16a.1 i Syrienförordningen). Se frågorna 19 och 25.

3. Kan läkemedel, medicinsk utrustning, desinfektionsmedel och skyddsutrustning utgöra ”ekonomiska resurser”?

Ja. Enligt definitionen i Syrienförordningen avses med ekonomiska resurser egendom av alla slag, materiell eller immateriell, lös eller fast, ”som inte utgör tillgångar men som kan användas för att erhålla tillgångar, varor och tjänster”⁴⁵. Tillhandahållande av satsar av läkemedel, medicinsk utrustning och desinfektionsmedel till en person som omfattas av sanktioner gör det möjligt för den personen att till exempel sälja varorna och erhålla tillgångar i utbyte, vilket innebär att ekonomiska resurser ställs till personens förfogande eller att personen kan dra fördel av de ekonomiska resurserna. Detta kan vara fallet om medicintekniska produkter tillhandahålls personer som omfattas av sanktioner inom den syriska förvaltningen eller med ansvar för driften av vårdinrättningar. För att ställa ekonomiska resurser till förfogande för, eller göra dem tillgängliga till förmån för, en person som omfattas av sanktioner krävs förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten, om de inte omfattas av någon annan befrielse.

Att tillhandahålla enstaka exemplar av ovannämnda varor till en person som omfattas av sanktioner, för dennes egna bruk eller skydd, innebär dock inte att ekonomiska resurser ställs till dennes förfogande (se den snarlika fråga 6 i de vanliga frågorna om Syrien).

4. Kan tillhandahållandet av medicinsk hjälp innebära att man ”gör ekonomiska resurser tillgängliga” för personer som omfattas av sanktioner?

Tillhandahållande av medicinsk hjälp till personer som är infekterade, eller misstänks vara infekterade, med covid-19 anses i princip inte ha ett ekonomiskt värde i sig eller kunna bytas mot tillgångar eller ekonomiska resurser. Följaktligen utgör det inte en ekonomisk resurs, och därför kommer deltagandet för en person som omfattas av sanktioner vid tillhandahållandet av sådan medicinsk hjälp inte att strida mot Syrienförordningen.

När det gäller fall då en person som omfattas av sanktioner råkar delta i tillhandahållandet av medicinsk hjälp **och** drar ekonomiska fördelar av den, t.ex. genom att ta ut ersättning från mottagarna för den tillhandahållna tjänsten eller genom att erhålla någon typ av ekonomisk resurs för egen räkning i samband med tillhandahållande av medicinsk hjälp, se fråga 2.

⁴⁵ Artikel 1 f i Syrienförordningen.

5. Kan humanitära aktörer förse lokala organisationer i Syrien med tillgångar i syfte att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se frågorna 2 och 4. När det gäller hur man ser till att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 20.

II. IMPORT- OCH EXPORTRESTRIKTIONER

6. Är export av ventilatorer eller fläktassisterade andningsskydd för medicinska ändamål (assisterad andning) förenlig med sanktionerna mot Syrien?

Ja. Ventilatorer för medicinska ändamål omfattas i princip inte av tillämpningsområdet för Syrienförordningens exportrestriktioner.

När det gäller fläktassisterade andningsskydd kan det krävas en bedömning från fall till fall av de tekniska egenskaperna hos den specifika produkt som ska exporteras, för att säkerställa att den endast är avsedd för medicinska ändamål och inte för militär verksamhet eller internt förtryck. Detta beror i det senare fallet på att fläktassisterade andningsskydd kan omfattas av förhandstillstånd från de nationella behöriga myndigheterna enligt förordningen om produkter med dubbla användningsområden, såsom anges i Syrienförordningen⁴⁶.

När det gäller tekniska specifikationer bör humanitära aktörer begära information från tillverkaren om huruvida varan omfattas av tillämpningsområdet för förordningen om produkter med dubbla användningsområden.

Den nationella behöriga myndigheten bör kontaktas i tveksamma fall.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 2.

7. Är tillhandahållande av andra medicintekniska produkter än ventilatorer och fläktassisterade andningsskydd för bekämpning av covid-19-pandemin, inbegripet syrgasbehållare, tillåtet enligt Syrienförordningen?

Ja. Försäljning, leverans, överföring eller export till Syrien samt finansiering eller användning av medicintekniska produkter är i princip inte förbjudet enligt Syrienförordningen.

När det gäller det särskilda fall då en person som omfattas av sanktioner kan erhålla ekonomiska resurser från tillhandahållandet av humanitärt bistånd, se fråga 2.

⁴⁶ Rådets förordning (EG) nr 428/2009 av den 5 maj 2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden. Se särskilt punkt 1A004.a i bilagan till förordningen om produkter med dubbla användningsområden, som det hänvisas till i artikel 2d i Syrienförordningen, ändrad genom artikel 1 i rådets förordning (EU) nr 697/2013 av den 22 juli 2013 (EUT L 198, 23.7.2013, s. 28).

8. Är tillhandahållande av läkemedel, desinfektionsmedel, detergenter eller kemikalier för bekämpning av covid-19-pandemin tillåtet enligt Syrienförordningen?

Ja. EU:s restriktiva åtgärder enligt Syrienförordningen förbjuder i princip inte försäljning, leverans, överföring, export, finansiering eller användning av läkemedel, tvål, desinfektionsmedel (biocider), detergenter eller kemikalier för medicinsk användning som behövs för att bekämpa covid-19-pandemin.

Försäljning, leverans, överföring eller export till Syrien, samt finansiering eller användning av vissa kemiska ämnen som används för desinfektion/rengöring kräver dock förhandstillstånd av en nationell behörig myndighet i enlighet med artikel 2b, på grund av att de också kan användas för internt förtryck, inbegripet utförande av kemiska anfall. Detta gäller särskilt för etanol, isopropanol och natriumhypoklorit⁴⁷.

Tillstånd krävs för försäljning, leverans, överföring och export av etanol, isopropanol och natriumhypoklorit i ren form eller i blandningar i specifika höga koncentrationer ("begränsade koncentrationer")⁴⁸. För att erhålla ett sådant tillstånd måste de humanitära aktörerna visa att ämnena kommer att användas för att ge humanitärt bistånd i samband med kampen mot pandemin och inte för andra ändamål⁴⁹. De humanitära aktörerna kan begära vägledning från de nationella behöriga myndigheterna om den information som krävs för att styrka ansökan om ett sådant tillstånd.

Desinfektionsmedel, handsprit och detergent/rengöringsmedel i form av slutprodukter är i sig blandningar. Dessa slutprodukter kräver dock i allmänhet en lägre koncentration av etanol, isopropanol och natriumhypoklorit än de begränsade koncentrationerna⁵⁰. I detta fall krävs inget tillstånd för avvikelse. Dessa produkter kan därför handlas fritt och tillhandahållas inom ramen för humanitärt bistånd.

Förhandstillstånd krävs inte heller i det mindre sannolika fallet att dessa slutprodukter innehåller etanol, isopropanol och natriumhypoklorit i en koncentration som är minst lika

⁴⁷ Etanol är ett verksamt ämne som används i många desinfektionsmedel (produkttyp 1 enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter). Isopropanol har nyligen använts som ett alternativ till etanol på grund av bristen på det senare ämnet. Natriumhypoklorit används som biocid i detergenter och ingår ofta i flytande blekmedel. Försäljning, leverans, överföring och export av etanol, isopropanol och natriumhypoklorit, som förtecknas i punkt A1.004 i bilaga IX, omfattas av tillståndskrav enligt artikel 2b i Syrienförordningen. Etanol används vid framställning av dialkylalkylfosfonater och vattenfri etanol, som kan användas som lösningsmedel vid kemiska reaktioner för att framställa prekursorer till kemiska vapen (t.ex. sarin). Lösningar av natriumhypoklorit kan användas för att utvinna klorgas.

⁴⁸ Restriktionen gäller för blandningar i koncentrationer på minst 90 % (etanol, natriumhypoklorit) eller minst 95 % (isopropanol).

⁴⁹ Enligt artikel 2b.2 ska den nationella behöriga myndigheten inte bevilja tillstånd om den har rimliga skäl att anta att de ämnen som omfattas av försäljningen, leveransen, överföringen eller exporten är eller skulle kunna vara avsedda för internt förtryck eller för tillverkning och underhåll av produkter som kan användas för internt förtryck.

⁵⁰ Koncentrationen av etanol och isopropanol i desinfektionsmedel och detergent är vanligen 75 %. Koncentrationen av natriumhypoklorit i blekmedel är lägre än 10 %, och ofta ligger den på ca 5 %.

hög som de begränsade koncentrationerna, förutsatt att den humanitära aktören kan garantera att något av följande villkor är uppfyllt:

1. Etanol, isopropanol och natriumhypoklorit kan knappast avlägsnas från produkten eller användas för andra ändamål (avlägsnande/användning för andra ändamål av de kontrollerade kemikalierna är osannolik)⁵¹.
2. För etanol och natriumhypoklorit är slutprodukterna konsumentvaror som är förpackade för detaljhandelsförsäljning för personligt bruk eller förpackade för enskilt bruk⁵².

När det gäller tekniska specifikationer för en vara bör humanitära aktörer begära information från tillverkaren, från vilken de eventuellt kan erhålla en förklaring om att varan inte omfattas av den relevanta restriktionen i Syrienförordningen⁵³. I tveksamma fall bör de humanitära aktörerna kontakta den nationella behöriga myndigheten.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 2.

9. Tillåter Syrienförordningen tillhandahållande av testkit för covid-19 (realtids-PCR [qPCR])?

Ja. EU:s restriktiva åtgärder enligt Syrienförordningen förbjuder inte försäljning, leverans, överföring eller export, finansiering eller användning av sådana testkit för covid-19 som realtids-PCR (qPCR). De reagenser som brukar användas i realtids-PCR (qPCR) är inte heller underställda några handelsrestriktioner enligt Syrienförordningen. Om de humanitära aktörerna har anledning att tro att de reagenser som tillhandahålls med realtids-PCR (qPCR) inte är de som brukar användas, bör de kontrollera med tillverkarna att det inte rör sig om reagenser som är underställda exportrestriktioner enligt Syrienförordningen. De nationella behöriga myndigheterna bör kontaktas om ytterligare vägledning behövs.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av testkit för covid-19 (realtids-PCR [qPCR]) inom ramen för humanitärt bistånd, se fråga 2.

10. Är det enligt Syrienförordningen tillåtet att tillhandahålla personlig skyddsutrustning för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. I princip förbjuder Syrienförordningen inte försäljning, leverans, överföring eller export, finansiering eller användning av personlig skyddsutrustning som behövs för att bekämpa covid-19-pandemin.

⁵¹ Se den allmänna anmärkningen till bilaga IX, i dess lydelse enligt artikel 3 i rådets förordning (EU) nr 509/2012 av den 15 juni 2012 om ändring av förordning (EU) nr 36/2012 (EUT L 156, 16.6.2012, s. 10).

⁵² Se bilaga IX till Syrienförordningen, ändrad genom artikel 1.11 a i rådets förordning (EU) nr 697/2013 av den 22 juli 2013 (EUT L 198, 23.7.2013, s. 28). Enligt denna artikel gäller villkoret inte för konsumentvaror som innehåller isopropanol.

⁵³ Särskilt punkt A1.004 i bilaga IX till Syrienförordningen.

Vissa särskilda föremål som används som personlig skyddsutrustning i kampen mot covid-19-pandemin, såsom masker, handskar och skyddsskor, kan också anpassas för användning i krigssituationer som skydd mot biologiska agenser. Försäljning, leverans, överföring eller export, finansiering eller användning av sådan personlig skyddsutrustning kräver förhandstillstånd från en nationell behörig myndighet⁵⁴.

De humanitära aktörerna bör se till att den personliga skyddsutrustning som är avsedd för försäljning, leverans, överföring eller export, finansiering eller användning i kampen mot pandemin inte är anpassad för användning i krigssituationer. Om det råder tvivel i denna fråga bör de humanitära aktörerna begära nödvändiga förtydliganden från tillverkaren. Om tillstånd ändå krävs, därför att den personliga skyddsutrustningen utöver den civila användningen även anpassats för användning i krigssituationer, bör den humanitära aktören som handhar exporten bevisa för den nationella behöriga myndigheten att utrustningen har ett humanitärt syfte⁵⁵.

För särskilda fall när personer som omfattas av restriktiva åtgärder råkar delta i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 2.

III. ANDRA RESTRIKTIONER

11. Får banker i EU öppna nya bankkonton hos ett syriskt kreditinstitut eller finansinstitut för att stödja humanitärt bistånd i kampen mot covid-19-pandemin?

Ja, om en särskild ansökan om avvikelse lämnas in.

Enligt artikel 25a i Syrienförordningen får banker under särskilda omständigheter begära att den nationella behöriga myndigheten, med avvikelse från övriga bestämmelser, tillåter att ett bankkonto öppnas i ett syriskt kreditinstitut eller finansinstitut i syfte att tillhandahålla stöd till den syriska civilbefolkningen. Se även frågorna 23–24 i Vanliga frågor om Syrien.

12. Får EU-medborgare resa till Syrien för att tillhandahålla medicinsk hjälp för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. I princip sägs ingenting i Syrienförordningen som förbjuder resor till Syrien eller tillhandahållande av medicinsk hjälp i landet.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 2.

13. Får humanitära aktörer köpa bränsle i Syrien för transporter till eller inom Syrien av medicinsk utrustning avsedd att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja, i enlighet med artikel 6a i Syrienförordningen.

⁵⁴ Se i synnerhet bilaga IA, del 1, tabell A, punkt I.B.1A004 i Syrienförordningen. Denna punkt omfattar bland annat skyddskläder, handskar och skor som är särskilt utformade eller anpassade för att skydda mot agenser som används för biologisk krigsföring.

⁵⁵ Artikel 2a.2 i Syrienförordningen.

Om de humanitära aktörerna får offentlig finansiering från EU eller en medlemsstat för att tillhandahålla humanitärt bistånd i Syrien krävs inget förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten för att köpa det bränsle som behövs för att tillhandahålla bistånd i enlighet med artikel 6a.1. Om betalningen för bränslet görs till en person som omfattas av restriktiva åtgärder får detta göras utan förhandstillstånd enligt artikel 16a.1 i förordningen.

Om de humanitära aktörerna inte får offentlig finansiering från EU eller en medlemsstat för att tillhandahålla humanitärt bistånd i Syrien krävs enligt artikel 16a.2 i förordningen förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten för att köpa bränsle. Om betalningen för bränslet i detta fall görs till en person som omfattas av restriktiva åtgärder krävs tillstånd i enlighet med artikel 16a.2 i förordningen (se även fråga 18 i Vanliga frågor om Syrien). I det sistnämnda fallet bör de humanitära aktörerna, när de kontaktar de nationella behöriga myndigheterna, precisera om de behöver köpa bränsle vid olika tillfällen (t.ex. små inköp på bensinstationer) eller om det rör sig om ett engångsinköp (t.ex. för att fylla på bränsle i en lastbil som ska lämna Syrien). Generella befrielser är inte tillåtna, men enligt artikel 6a.2 i Syrienförordningen får nationella behöriga myndigheter tillåta allmänna avvikelser för likadana återkommande insatser.

Se även fråga 18 om gemensamma ansökningar och fråga 19 om allmänna avvikelser.

Se även Vanliga frågor om Syrien, fråga 16–18.

14. Om import av medicinsk utrustning till Syrien i kampen mot covid-19-pandemin är belagd med skatt och importtullar, får de humanitära aktörerna betala dem till de syriska myndigheterna?

Ja, om detta är den enda möjligheten att tillhandahålla humanitärt bistånd till civilbefolkningen i Syrien i samband med covid-19-pandemin.

Om betalningen görs till eller indirekt gynnar en person som omfattas av restriktiva åtgärder, vilket i detta fall är mycket troligt, kan det behövas ett tillstånd för avvikelse från den nationella behöriga myndigheten. Se även fråga 2.

15. Får de humanitära aktörerna evakuera människor som berörs av covid-19-pandemin till andra orter i Syrien eller utanför landet?

Ja.

Om åtgärden till exempel kräver bränsleinköp eller att tillgångar ställs till förfogande för en person som omfattas av restriktiva åtgärder⁵⁶ kan det behövas tillstånd för avvikelse. Se fråga 13.

Det är möjligt att tillhandahålla flygbränsle till vissa syriska lufttrafikföretag som omfattas av restriktiva åtgärder i syfte att evakuera människor som påverkas av pandemin i enlighet med artikel 7a.5 b i Syrienförordningen.

⁵⁶ Se till exempel bilaga II, del B, punkt 50 (Syrian Arab Airlines).

16. Får de humanitära aktörerna finansiera eller delta i uppbyggnaden av tillfälliga sjukhus, saneringsåtgärder eller tillfällig infrastruktur för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. Se även fråga 1.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i uppbyggnaden och/eller har ekonomiska fördelar av den, se fråga 2. Detta kan till exempel vara fallet om en person som omfattas av restriktiva åtgärder tar ut en avgift för tillträde till den tillfälliga infrastrukturen eller behåller äganderätten till den när den kris som orsakats av covid-19-pandemin är över.

17. Får humanitära aktörer tillhandahålla humanitärt bistånd om de är tvungna att gå via en person som omfattas av sanktioner?

De humanitära aktörerna bör använda befintliga undantag enligt Syrienförordningen. I enlighet med internationell humanitär rätt bör dock inte EU:s restriktiva åtgärder förhindra tillhandahållande av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns. Frågan kommer dock troligen inte att bli aktuell, eftersom sanktionerna mot Syrien erbjuder tillräckliga möjligheter att göra avvikelser för humanitär verksamhet, om befintliga riktlinjer följs strikt.

IV. METODFRÅGOR

18. Är det möjligt att göra gemensamma ansökningar, till exempel en ansökan från flera humanitära aktörer, eller en samtidig ansökan till flera nationella behöriga myndigheter?

Av effektivitetsskäl bör det vara möjligt att lämna in en enda ansökan till alla berörda nationella behöriga myndigheter när humanitära projekt som ska bekämpa covid-19-pandemin kräver att **en eller flera nationella behöriga myndigheter** lämnar tillstånd för avvikelse.

I sådana humanitära projekt som kräver att **flera humanitära aktörer ansöker** om tillstånd för avvikelse bör det likaledes vara möjligt att lämna in en gemensam ansökan. Givare, banker, internationella organisationer och icke-statliga organisationer som deltar i humanitära projekt bör samarbeta för att utbyta information och samla de uppgifter som nationella behöriga myndigheter kräver för att bevilja tillstånd.

Under de nuvarande exceptionella omständigheterna **uppmanas nationella behöriga myndigheter att inrätta en kontaktpunkt för avvikelser av humanitära skäl i samband med kampen mot covid-19-pandemin**. Med tanke på den brådskande situationen bör de nationella behöriga myndigheterna samarbeta för att säkerställa snabba och konsekventa svar på sådana förfrågningar. Kommissionen är redo att stödja de nationella behöriga myndigheternas ansträngningar.

19. Får de nationella behöriga myndigheterna bevilja allmänna tillstånd, eller måste de humanitära aktörerna ansöka om tillstånd för varje enskild verksamhet?

De nationella behöriga myndigheterna får bevilja avvikelser från vilka EU-sanktioner som helst med hänvisning till ett begränsat antal skäl, vars tillämplighet myndigheten varje gång måste kontrollera.

Syrienförordningen ger uttryckligen de nationella behöriga myndigheterna möjlighet att bevilja allmänna tillstånd ("på de **allmänna** och särskilda villkor de anser lämpliga") i två fall. För det första att enligt artikel 16a.2 tillåta att vissa tillgångar eller ekonomiska resurser görs tillgängliga för personer som omfattas av sanktioner i syfte att tillhandahålla humanitärt bistånd, och för det andra att enligt artikel 6a.2 tillåta inköp i Syrien av petroleumprodukter för humanitärt bistånd.

Vid likadana, återkommande verksamheter eller transaktioner vars omständigheter är kända i förväg ska den nationella behöriga myndigheten själv avgöra om den önskar lämna ett enda tillstånd för samtliga verksamheter och transaktioner, eller föredrar att lämna ett tillstånd åt gången. Kommissionen uppmanar de nationella behöriga myndigheterna att överväga om de, under rådande exceptionella omständigheter, kan tänka sig att lämna ett enda tillstånd för att underlätta tillhandahållandet av humanitärt bistånd till de personer som påverkas av covid-19-pandemin. Tillstånd från en nationell behörig myndighet får förenas med vissa krav för att säkerställa att undantagen inte försvårar eller kringgår sanktionernas syfte.

20. Hur kan humanitära aktörer säkerställa att de inte ställer tillgångar eller ekonomiska resurser till förfogande för personer, enheter eller organ som omfattas av sanktioner när de tillhandahåller bistånd för att bekämpa covid-19-pandemin?

I bilagorna II och IIa till Syrienförordningen finns förteckningar över fysiska eller juridiska personer, enheter och organ som omfattas av EU:s restriktiva åtgärder. Förteckningarna återspeglas även i EU:s sanktionskarta⁵⁷ och i databasen över finansiella sanktioner⁵⁸, som båda är kostnadsfritt tillgängliga för humanitära aktörer. Förteckningarna uppdateras regelbundet.

De humanitära aktörerna ska tillämpa lämpliga rutiner och göra de kontroller som krävs för att säkerställa att samarbetspartner som deltar i tillhandahållandet av humanitärt bistånd inte omfattas av EU:s restriktiva åtgärder. När det gäller tillhandahållande av bistånd för att bekämpa spridningen av covid-19 i Syrien bör särskild uppmärksamhet ägnas åt personer, enheter och organ som omfattas av restriktiva åtgärder och som har anknytning till hälsovårdssektorn, oavsett om det är offentliga eller privata aktörer, eller sådana med anknytning till logistiksektorn. De humanitära aktörerna bör även säkerställa att tillgångar och ekonomiska resurser, däribland medicinsk utrustning, inte försnillas av personer som omfattas av sanktioner. Detta innebär att nödvändiga försiktighetsåtgärder och kontroller bör genomföras för att säkerställa att tillgångar och ekonomiska resurser inte tillgrips av sådana personer (till exempel deltagare i syriska väpnade styrkor som omfattas av restriktiva åtgärder).

Humanitära aktörer, särskilt de som står närmast de externa samarbetsparterna och underleverantörerna, bör samla in så mycket uppgifter som rimligen är möjligt och uppmärksamma sina partner, företrädesvis genom avtalsklausuler, på att tillgångar och ekonomiska resurser inte får ställas till förfogande för eller göras tillgängliga till förmån

⁵⁷ <https://www.sanctionsmap.eu/>.

⁵⁸ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>.

för personer som omfattas av sanktioner. Användning av Hawala och andra typer av informell penningöverföring omfattas också av förbudet.

Enligt artikel 28 i Syrienförordningen ska överträdelser av EU:s restriktiva åtgärder inte medföra ansvar av något slag om personen inte kände till eller inte hade rimlig anledning att misstänka att handlandet skulle strida mot förbudet i fråga. Inte heller bör EU:s restriktiva åtgärder orsaka övernitisk efterlevnad. De bör framför allt inte tolkas som att de humanitära aktörerna måste göra orealistiska ansträngningar för att samla in uppgifter eller bevisa att inga restriktioner är tillämpliga.

Att en person som omfattas av sanktioner råkar delta i en humanitär transaktion innebär inte automatiskt att transaktionen måste stoppas. Syrienförordningen innehåller ett antal viktiga undantag som gör det möjligt att genomföra sådana transaktioner, i vissa fall under förutsättning att den nationella behöriga myndigheten lämnat tillstånd i förväg. Se även avsnitt I, i synnerhet frågorna 2, 4, 5 och 25.

I tveksamma fall bör de humanitära aktörerna fråga den berörda nationella behöriga myndigheten om deras rutiner följer förbudet mot kringgående i Syriensanktionerna. De nationella behöriga myndigheterna bör utan dröjsmål ge de humanitära aktörerna klar och tydlig vägledning i detta avseende.

21. Hur kan humanitära aktörer begära tillstånd för avvikelse för verksamhet eller transaktioner som omfattas av restriktiva åtgärder, i syfte att lämna bistånd till människor som påverkas av covid-19-pandemin?

Avvikelse från bestämmelserna kan begäras av alla humanitära aktörer som deltar i tillhandahållandet av humanitärt bistånd. I allmänhet är genomförande partner bäst placerade för att samla in nödvändiga uppgifter. Alla andra aktörer, däribland givare och banker, bör samarbeta med den sökande för att underlätta insamling och delning av sådana uppgifter.

De humanitära aktörerna ska vända sig till den nationella behöriga myndighet som de har närmast anknytning till, i enlighet med bilaga III till Syrienförordningen. De bör begära vägledning från den nationella behöriga myndigheten för att klarlägga vilka handlingar som behövs för tillstånd till nödvändiga avvikelser från bestämmelserna.

Se även fråga 18 om gemensamma ansökningar.

22. Hur kan humanitära aktörer snabbt få tillstånd för avvikelse om den praktiska situationen kräver detta?

Humanitära aktörer som begär snabbt tillstånd för avvikelse bör tydligt framhålla brådskan och förklara de bakomliggande skälen i ansökan. Ju fullständigare ansökan är, desto snabbare och lättare kan den handläggas av den nationella behöriga myndigheten. Styrkande intyg från givare, administrativa stödskrivelser från andra myndigheter och liknande handlingar kan också biläggas ansökan för att underlätta den nationella behöriga myndighetens handläggning. De humanitära aktörerna måste inhämta nödvändiga tillstånd innan humanitära projekt i kampen mot covid-19-pandemin inleds.

För att påskynda förfarandet bör de humanitära aktörerna samverka med och söka vägledning från den nationella behöriga myndigheten redan innan ansökan lämnas in.

Konsekvent vägledning inom hela EU är avgörande för att säkerställa att de humanitära aktörerna i EU kan agera. Kommissionen är redo att stödja de nationella behöriga myndigheternas ansträngningar och att skapa en gemensam plattform för att offentliggöra de riktlinjer som utfärdas av de nationella behöriga myndigheterna.

23. Måste humanitära aktörer iaktta EU:s sanktioner beträffande internationell terrorism och kemiska vapen när de lämnar bistånd i kampen mot covid-19-pandemin i Syrien?

Ja.

EU:s sanktioner beträffande internationell terrorism och kemiska vapen är riktade mot vissa personer som kan vara verksamma i Syrien. Om de deltar i en transaktion ska de särskilda restriktiva åtgärderna i EU:s sanktioner beträffande internationell terrorism och kemiska vapen tillämpas. Ytterligare särskild vägledning från den berörda nationella behöriga myndigheten krävs i sådana fall.

24. Vad är skillnaden mellan befrielser och avvikelser (gemensamt kallade undantag)?

Befrielse innebär att en restriktion inte är tillämplig om syftet med åtgärden är att tillhandahålla humanitärt bistånd. Humanitära aktörer kan genomföra åtgärden i fråga utan dröjsmål, men de bör vara i stånd att bevisa att åtgärden genomfördes i ett specifikt humanitärt syfte.

Avvikelse innebär att en verksamhet omfattas av restriktiva åtgärder (är förbjuden) och får genomföras först när en nationell behörig myndighet lämnat tillstånd, och under förutsättning att syftet är att tillhandahålla humanitärt bistånd⁵⁹.

25. Måste humanitära aktörer kontrollera slutmottagarna av humanitärt bistånd?

Nej. Enligt internationell humanitär rätt, artikel 214.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och de humanitära principerna om humanitet, opartiskhet, oberoende och neutralitet ska humanitärt bistånd tillhandahållas utan diskrimination. De humanitära aktörerna ska utifrån dessa principer avgöra vilka individer som är i behov av hjälp. Detta avgörande kräver inga kontroller av slutmottagaren.

⁵⁹ Befrielser formuleras i allmänhet på följande sätt: "(De förbud som föreskrivs i) artikel ... ska inte gälla...". Avvikelse formuleras i allmänhet på följande sätt: "Med avvikelse från (förbuden i) artikel ... får medlemsstaternas behöriga myndigheter, på villkor som de finner lämpliga ge tillstånd till...".

VENEZUELA

RÄTTLIGA HÄNVISNINGAR OCH VÄGLEDNING

- Rådets förordning (EU) 2017/2063 av den 13 november 2017 om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Venezuela⁶⁰ (nedan kallad *Venezuelaförordningen*).

EU:s sanktioner mot Venezuela som föreskrivs i rådets förordning (EU) 2017/2063 infördes som ett svar på den fortsatta försämringen av situationen i Venezuela med avseende på demokratin, rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna. Syftet med EU:s restriktiva åtgärder är att främja en trovärdig och meningsfull process som kan leda fram till en fredlig förhandlingslösning. De kan upphävas beroende på hur situationen utvecklar sig i landet, i synnerhet om trovärdiga och meningsfulla förhandlingar hålls, som leder till inkluderande, rättvisa och trovärdiga förhållanden vad gäller lagstiftning och val, och till att demokratiska institutioner respekteras och alla politiska fångar frigges.

Sanktioner som föreskrivs i Venezuelaförordningen omfattar bland annat ett embargo mot utrustning som kan användas för internt förtryck, frysning av tillgångar, förbud mot att tillgångar eller resurser direkt eller indirekt ställs till förfogande för eller görs tillgängliga till förmån för personer som är ansvariga för allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter och för att undergräva demokratin och tillämpningen av rättsstatsprincipen i Venezuela samt till personer som har samröre med dem. Med anledning av den fortsatt allvarliga situationen i Venezuela omfattas för närvarande 36 personer av sanktioner enligt Venezuelaförordningen⁶¹.

De sanktioner som föreskrivs i Venezuelaförordningen gäller inte läkemedel, medicinsk utrustning och medicinsk hjälp som tillhandahålls för befolkningen i stort. Medicinsk utrustning, inklusive syrgas, andningsskydd, personlig skyddsutrustning och ventilatorer samt läkemedel och annan medicinsk utrustning som krävs för att bekämpa covid-19-pandemin, omfattas inte i sig av direkta restriktioner för export, leverans, finansiering eller användning i Venezuela (se avsnitt II). Vidare är de restriktiva åtgärder som fastställts i Venezuelaförordningen riktade, har tydliga mål och inriktar sig på specifika personer som främst har koppling till försvarsmakten, säkerhetstjänsten, regeringen eller rättssystemet. Det är därför mycket osannolikt att EU:s restriktiva åtgärder skulle kunna påverka humanitärt bistånd för att bekämpa covid-19-pandemin i Venezuela.

I särskilda och mycket begränsade fall kan dock export, leverans eller finansiering av varor som humanitära aktörer behöver indirekt påverkas av frysning av tillgångar eller ekonomiska resurser för vissa personer, enheter och organ som omfattas av EU-sanktioner (nedan kallade *personer som omfattas av sanktioner*) och som råkar delta i de berörda transaktionerna.

Som en allmän regel **tillåter EU:s sanktioner mot Venezuela inte att tillgångar och ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, även om det föreligger ett antal avvikelser (se avsnitt I). I enlighet med**

⁶⁰ EUT L 295, 14.11.2017, s. 21.

⁶¹ Se bilagorna IV och V till Venezuelaförordningen.

internationell humanitär rätt bör inte EU:s sanktioner förhindra tillhandahållande av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns. Det är emellertid osannolikt att denna princip blir tillämplig i det här aktuella fallet, mot bakgrund av den riktade natur som de restriktiva åtgärderna i Venezuelaförordningen har samt de förtecknade posternas typ och begränsade antal.

Kompletterande åtgärder som krävs för att stödja tillhandahållandet av medicintekniska produkter (t.ex. transport av medicintekniska produkter, valutaväxling och lagring) är också tillåtna. Även om det är osannolikt att dessa åtgärder skulle omfattas av de särskilda restriktionerna, bör humanitära aktörer noggrant kontrollera dem mot bakgrund av denna not innan de genomförs, och vid behov söka vägledning från den berörda nationella behöriga myndigheten.

I. FÖRBUD MOT ATT STÄLLA TILLGÅNGAR OCH EKONOMISKA RESURSER TILL FÖRFOGANDE FÖR PERSONER SOM OMFATTAS AV SANKTIONER⁶²

1. Är det tillåtet för humanitära aktörer att ha kontakt med personer som omfattas av sanktioner om detta krävs för tillhandahållandet av humanitärt bistånd till civilbefolkningen i Venezuela i samband med covid-19-pandemin?

Ja. Humanitära aktörer får ha kontakt med personer som omfattas av sanktioner om detta krävs för att organisera tillhandahållandet av humanitärt bistånd på ett säkert och effektivt sätt.

Att en person som omfattas av sanktioner deltar i en humanitär transaktion innebär således inte automatiskt att transaktionen måste stoppas. Om inga tillgångar och ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, förbjuds inte kontakt med dessa personer i Venezuelaförordningen.

2. Hur kan humanitära aktörer säkerställa att de inte ställer tillgångar eller ekonomiska resurser till förfogande för personer, enheter eller organ som omfattas av sanktioner när de tillhandahåller bistånd för att bekämpa covid-19-pandemin?

De humanitära aktörerna ska tillämpa lämpliga rutiner och göra de kontroller som krävs för att säkerställa att samarbetspartner som deltar i tillhandahållandet av humanitärt bistånd inte omfattas av EU:s sanktioner. När det gäller tillhandahållande av bistånd för att bekämpa spridningen av covid-19 i Venezuela bör särskild uppmärksamhet i synnerhet ägnas åt personer som omfattas av sanktioner på kritiska poster, vilka har anknytning till försvarsmakten (Bolivarianska nationalgardet och Bolivarianska nationella armén) samt medlemmar av Venezuelas regering som är verksamma inom den ekonomiska eller industriella sektorn som kan delta i humanitära åtgärder. Humanitära aktörer bör även säkerställa att tillgångar och ekonomiska resurser, däribland medicinsk

⁶² I bilagorna IV och V till Venezuelaförordningen finns förteckningar över personer, enheter och organ som omfattas av EU:s sanktioner. Förteckningarna återspeglas i EU:s sanktionskarta (<https://www.sanctionsmap.eu>) och i databasen över finansiella sanktioner (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>), som båda är kostnadsfritt tillgängliga för humanitära aktörer. Förteckningarna uppdateras regelbundet. Den officiella källan för EU-lagstiftningen är EU:s officiella tidning och den har företräde i händelse av konflikt.

utrustning, inte försnillas av personer som omfattas av sanktioner. Detta innebär att nödvändiga försiktighetsåtgärder och kontroller bör genomföras för att säkerställa att tillgångar och ekonomiska resurser inte tillgrips av sådana personer och att den medicinska utrustning som tillhandahålls används för dess avsedda humanitära ändamål.

Humanitära aktörer, särskilt de som står närmast de externa samarbetsparterna och underleverantörerna, bör samla in så mycket uppgifter som rimligen är möjligt och uppmärksamma sina partner, företrädesvis genom avtalsklausuler, på att tillgångar och ekonomiska resurser inte får ställas till förfogande för eller göras tillgängliga till förmån för personer som omfattas av sanktioner.

Enligt artikel 13.2 i Venezuelaförordningen ska humanitära aktörers agerande som strider mot de restriktiva åtgärder som föreskrivs i denna förordning inte medföra ansvar av något slag, om personen inte kände till eller inte hade rimlig anledning att misstänka att handlandet skulle strida mot förbudet i fråga. Inte heller bör EU:s sanktioner orsaka övernitisk efterlevnad. De bör framför allt inte tolkas som att de humanitära aktörerna måste göra orealistiska ansträngningar för att samla in uppgifter eller bevisa att inga restriktioner är tillämpliga.

Humanitära aktörer är skyldiga att kanalisera humanitärt bistånd genom åtgärder och personer som inte omfattas av restriktioner enligt Venezuelaförordningen. I enlighet med internationell humanitär rätt bör inte EU:s sanktioner förhindra tillhandahållande av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns (se även fråga 12). Mot bakgrund av att sanktionerna enligt Venezuelaförordningen är riktade är detta dock osannolikt i detta fall.

I tveksamma fall bör de humanitära aktörerna fråga den berörda nationella behöriga myndigheten om deras rutiner följer förbudet mot kringgående i Venezuelaförordningen⁶³. De nationella behöriga myndigheterna bör utan dröjsmål ge de humanitära aktörerna klar och tydlig vägledning i detta avseende.

3. Kan läkemedel, medicinsk utrustning, desinfektionsmedel och skyddsutrustning utgöra "ekonomiska resurser"?

Ja. Enligt definitionen i Venezuelaförordningen avses med ekonomiska resurser egendom av alla slag, "materiell eller immateriell, lös eller fast, som inte utgör penningmedel, men som kan användas för att erhålla penningmedel, varor eller tjänster"⁶⁴. Tillhandahållande av sats av läkemedel, medicinsk utrustning och desinfektionsmedel till en person som omfattas av sanktioner gör det möjligt för den personen att till exempel sälja varorna och erhålla tillgångar i utbyte, vilket innebär att ekonomiska resurser ställs till personens förfogande eller att personen kan dra fördel av de ekonomiska resurserna. För att göra ekonomiska resurser tillgängliga för, eller till förmån för, en person som omfattas av sanktioner krävs förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten.

Att tillhandahålla enstaka exemplar av ovannämnda varor till en person som omfattas av sanktioner, för dennes egna bruk eller skydd, innebär dock inte att ekonomiska resurser ställs till dennes förfogande. Vidare innehåller Venezuelaförordningen avvikelser som gör det möjligt för nationella behöriga myndigheter att lämna tillstånd att tillgängliggöra

⁶³ Artikel 14 i Venezuelaförordningen.

⁶⁴ Artikel 1.d i Venezuelaförordningen.

tillgångar eller ekonomiska resurser om dessa är nödvändiga för att tillgodose de grundläggande behoven hos personer som omfattas av sanktioner och deras underhållsberättigade familjemedlemmar, inklusive betalning av livsmedel, läkemedel och läkarvård⁶⁵.

4. Kan tillhandahållandet av medicinsk hjälp innebära att man ”ställer ekonomiska resurser till förfogande” för personer som omfattas av sanktioner?

Tillhandahållande av medicinsk hjälp till personer som är infekterade, eller misstänks vara infekterade, med covid-19 anses i princip inte ha ett ekonomiskt värde i sig eller kunna bytas mot tillgångar eller ekonomiska resurser. Följaktligen utgör det inte en ekonomisk resurs, och därför kommer deltagandet för en person som omfattas av sanktioner vid tillhandahållandet av sådan medicinsk hjälp inte att strida mot Venezuelaförordningen.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av medicinsk hjälp, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, till exempel om dessa personer tar ut ersättning från mottagarna för den tillhandahållna tjänsten eller erhåller någon typ av ekonomisk resurs för egen räkning i samband med tillhandahållande av medicinskt bistånd, se fråga 2.

5. Kan humanitära aktörer förse lokala organisationer i Venezuela med tillgångar i syfte att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, till exempel när det rör sig om personer eller enheter som omfattas av sanktioner och som har behörighet inom Venezuelas regering, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

II. IMPORT- OCH EXPORTRESTRIKTIONER⁶⁶

6. Tillåter Venezuelaförordningen försäljning, leverans, överföring eller export av varor och teknik som tillhandahålls av humanitära skäl för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. De EU-sanktioner som fastställs i Venezuelaförordningen är riktade och inriktar sig endast på specifika personer genom att frysa deras tillgångar och förbjuda att tillgångar ställs till deras förfogande. De förbjuder även försäljning, leverans, överföring eller export av viss utrustning, teknik och programvara för telekommunikation samt utrustning som används för internt förtryck⁶⁷. Dessa restriktioner påverkar emellertid inte

⁶⁵ Artikel 9.1 a i Venezuelaförordningen.

⁶⁶ Bilagorna I och II till Venezuelaförordningen innehåller en förteckning över varor och teknik som omfattas av EU:s sanktioner.

⁶⁷ För en detaljerad förteckning över varor som inte får säljas, levereras, överföras eller exporteras till Venezuela, se bilagorna I och II till Venezuelaförordningen

försäljningen, leveransen, överföringen eller exporten av varor eller teknik för att bekämpa covid-19-pandemin. I detta sammanhang omfattar ”varor och teknik”, bland annat, ventilatorer eller fläktassisterade andningsskydd för medicinska ändamål (assisterad andning) och andra medicintekniska produkter för att bekämpa covid-19 samt testkit för covid-19 (såsom Realtids-PCR (qPCR)), läkemedel, desinfektionsmedel, detergent eller kemikalier.

Venezuelaförordningen förbjuder export till landet av viss personlig skyddsutrustning som kan användas för internt förtryck, såsom skyddsvästar och hjälmar. Förordningen medger dock ett uttryckligt undantag för utrustning för arbetarskydd⁶⁸. Dessutom gäller förbudet inte skyddsklädsel, inbegripet skottsäkra västar och militärhjälm, som tillfälligt exporteras till Venezuela av humanitära aktörer enbart för deras personliga bruk⁶⁹. Om det råder tvivel i denna fråga bör de humanitära aktörerna begära nödvändiga förtydliganden från tillverkaren.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

III. ÖVRIGA FRÅGOR

7. Får banker i EU öppna nya bankkonton hos ett venezuelanskt kreditinstitut eller finansinstitut för att stödja humanitärt bistånd i kampen mot covid-19-pandemin?

Ja. Bankverksamhet med venezuelanska banker är tillåten, under förutsättning att det venezuelanska finansinstitutet inte omfattas av sanktioner. Detta omfattar inrättandet av nya korrespondentbankförbindelser och inrättandet av nya samriskföretag. Banker får även öppna kontor, filialer och dotterinstitut i Venezuela. För närvarande är inga venezuelanska finansinstitut föremål för restriktiva åtgärder.

8. Får EU-medborgare resa till Venezuela för att tillhandahålla medicinsk hjälp för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. I princip finns det ingenting i Venezuelaförordningen som förbjuder resor till Venezuela eller tillhandahållande av medicinsk hjälp i landet.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

9. Får humanitära aktörer köpa bränsle, hyra fordon eller använda privata transporttjänster i Venezuela för transporter till eller inom Venezuela av medicinsk utrustning avsedd att bekämpa covid-19-pandemin?

⁶⁸ Se punkt 5 i bilaga I till Venezuelaförordningen.

⁶⁹ Artikel 5 i Venezuelaförordningen.

Ja. Det finns inga hinder i Venezuelaförordningen mot att humanitära aktörer köper bränsle i Venezuela.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

10. Får humanitära aktörer hjälpa till att omplacera människor som berörs av covid-19-pandemin till andra orter i Venezuela eller utanför landet?

Ja.

För särskilda fall när personer som omfattas av sanktioner råkar delta i kedjan för att omplacera människor som berörs av covid-19, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga tillgångar eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner i processen med att omplacera människor som berörs av covid-19, se även fråga 2.

11. Får de humanitära aktörerna finansiera eller delta i uppbyggnaden av tillfälliga sjukhus, saneringsåtgärder eller tillfällig infrastruktur för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja.

För det särskilda fall då personer som omfattas av sanktioner råkar delta i uppbyggnaden och/eller har ekonomiska fördelar av den, se fråga 1. Detta kan till exempel vara fallet om en person som omfattas av restriktiva åtgärder tar ut en avgift för tillträde till den tillfälliga infrastrukturen eller behåller äganderätten till den när den kris som orsakats av covid-19-pandemin är över.

12. Får humanitära aktörer tillhandahålla humanitärt bistånd om de är tvungna att gå via en person som omfattas av sanktioner?

Humanitära aktörer måste alltid försöka finna lösningar som inte strider mot EU:s sanktioner. Humanitära aktörer är därför skyldiga att kanalisera humanitärt bistånd genom åtgärder och personer som inte omfattas av restriktioner enligt Venezuelaförordningen. I enlighet med internationell humanitär rätt bör inte EU:s sanktioner förhindra tillhandahållande av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns. Mot bakgrund av den riktade natur som de restriktiva åtgärderna i Venezuelaförordningen har samt de förtecknade posternas typ och begränsade antal är detta dock mycket osannolikt vad gäller det aktuella sanktionssystemet.

13. Måste humanitära aktörer kontrollera slutmottagarna av humanitärt bistånd?

Nej. Enligt internationell humanitär rätt, artikel 214.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och de humanitära principerna om humanitet, opartiskhet, oberoende och neutralitet ska humanitärt bistånd tillhandahållas utan diskrimination. De humanitära aktörerna ska utifrån dessa principer avgöra vilka individer som är i behov av hjälp. Detta avgörande kräver inga kontroller av slutmottagaren.

IV. ÖVRIG LAGSTIFTNING

14. Förenta staternas sanktioner mot Venezuela förbjuder ett antal åtgärder som EU tillåter. Bör humanitära aktörer som omfattas av en medlemsstats jurisdiktion följa dessa utländska sanktioner?

Nej. Humanitära aktörer under någon medlemsstats jurisdiktion är inte skyldiga att följa tredjeländers autonoma sanktionssystem.

VIDIMERAD KOPIA
Generalsekreteraren genom

Martine DEPREZ
Direktör
Beslutsfattande och kollegialt ansvar
EUROPEISKA KOMMISSIONEN